

ДОКУМЕНТИ

БЮЛЕТЕНЬ ЗАКОРДОННИХ ЧАСТИН

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ і ПРОБЛЕМИ

Появляється неперіодично

Адреса: München 2, Dachauerstr. 9/II, Germany

Рік I.

Мюнхен, травень 1954

Ч. 1

На новім етапі

Бюлетень «Документи і Проблеми» — це офіційний Колегії Уповноважених, Політичної Ради і Екзекутиви Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів. В ньому будуть друкуватися всі постанови, розпорядження та інструкції керівних органів ЗЧ ОУН.

В міру того, як по поодиноких країнах поставатимуть Теренові Екзекутиви і Теренові Ради, в Бюлетені будуть уміщуватися також і їх розпорядження та інструкції.

В ній повинні також знайти відбиття важливіші політичні промови, заяви і становища провідних діячів нашого Руху.

Окреме місце в Бюлетені буде відведене для всіх офіційних документів і писань тієї частини нашої Організації, яка діє в Україні.

Документи — це тільки одна частина матеріалів.

Другу частину будуть творити коментарі до документів і до програмових тез ОУН. Будемо старатися, щоб вони виходили або безпосередньо з-під пера найвідповідальніших референтів керівних органів ЗЧ ОУН, або з-під пера наших журналістів і публіцистів, але за попереднім узгодженням з референтами. На кожний випадок вони будуть виявом офіційного ставлення організаційного Проводу до обговорюваних там питань.

Побіч офіційних коментарів, на сторінках Бюлетеню будуть появлятися також статті дискусійного характеру. В них повинен відбитися ріст політичної думки членства і його творчий вклад у розбудову програми нашої організації. Щоб дати можливість членству чітко орієнтуватися, що в ОУН уже зобов'язує, а що лише обговорюється, — дискусійний характер таких статей буде завжди відзначений. Окремий редакційний діл творитимуть розпорядження та інструкції Екзекутиви ЗЧ ОУН. Вони будуть немов «виконавчими розпорядками» до політичних постанов і рішень Зверхніх Організаційних Органів.

Нашим бажанням було б, щоб «Документи і Проблеми» затримали такий свій характер і після того, як скінчиться період тимчасовості в ЗЧ ОУН, а на місце Колегії Уповноважених прийдуть вибрані Конференцією легальні керівні органи. Але це вже справа тих, яких наділять своїм довір'ям найширші кола членства ОУН за кордоном.

Чого ми очікуємо від офіційного ЗЧ ОУН під полі-

Перш за все він повинен дати українським націоналістам за кордоном вірну інформацію про те, яка є дійсна політична програма і політична дія Організації Українських Націоналістів. Нашим бажанням є при допомозі Бюлетеня вивести ЗЧ ОУН з того програмового і ідейного хаосу, в який його вманеврували попередні неконтрольовані провідники і який так часто затемнював або й викривлював правдивий політичний образ нашої Організації.

В нашій пляні є також, щоб членство ОУН за кордоном, читаючи систематично наш Бюлетень, докладно знало, чого хоче його Провід і якими шляхами він його веде. Хочемо надіятися, що «Документи і Проблеми» чимало причиняться до кристалізації політичних поглядів і переконань серед членів ОУН і дадуть їм сильну зброю для щоденної політичної боротьби за здійснення нашої програми.

Бюлетень буде появлятися неперіодично, в міру потреби. Також його об'єм не буде завжди однаковий. Важливі рішення керівних Органів будемо доводити до відома членам навіть на кількох сторінках.

«Документи і Проблеми» мають стати відбиттям документів і проблем ОУН у таких розмірах і в такій інтенсивності, в яких вони насправді існують і існуватимуть у нашій Організації.

Редакція

Лев Ребет

Рішення Проводу ОУН з 1953 р. і переговори трьох уповноважених

Влітку 1953 р. наспів з Батьківщини від Проводу ОУН такий документ: «Провід Організації Українських Націоналістів на Українських Землях стверджує, що Бийлихо (Степан Бандера) відійшов від постанов III Надзвичайного Великого Збору ОУН; він ні формально, ні фактично не є Провідником ОУН.

Провід сподівається, що Бийлихо (Степан Бандера) в ім'я цілості ОУН припинить розкольніцькі акції і закличе до порядку Мирона.

Провід Організації Українських Націоналістів на Українських Землях уповноважує Лева Ребета, Зіновія Матлу та Бийлиха тимчасово перебрати керівництво Закордонних Частин ОУН і реорганізувати їх згідно з позиціями Проводу ОУН в Україні.

Голова Проводу ОУН на Українських Землях
Ю. Леміш»

Цей документ започаткував новий етап в історії ЗЧ ОУН. Він був правною основою, на якій постала Колегія Уповноважених, і він дав їй підстави під започатковану реорганізацію ЗЧ ОУН.

Сам документ є дуже короткий і лаконічний, і тому вимагає роз'яснень. Зокрема не всім ясно, в чому полягає відхід Степана Бандери від постанов

від постанов III Збору ОУН. Вже раз було з'ясоване Проводом ОУН в Україні, що за життя сл. пам'яті ген. Т. Чупринки в окремому документі п. н. «Становище Проводу ОУН на Українських Землях до різних спірних або актуальних питань за кордоном». В цьому документі читаємо: «На основі надісланих з-за кордону матеріалів ЗЧ ОУН і т. зв. опозиції стверджуємо, що ЗЧ ОУН в цілому ряді питань відійшли від духу і букви Програмових Постанов III Збору».

Зокрема: Провід ОУН зробив закид Проводові ЗЧ ОУН, що він не дотримується тих постанов III НВЗ, в яких сказано, що Організація не зв'язується з жадним філософським напрямом, та йде в розріз з програмовими постановами ОУН в соціальних питаннях.

Провід ОУН ствердив також відхід ЗЧ ОУН від принципу демократії, як основи майбутнього устрою української держави. Цитуємо за документом: «Провід ОУН на Землях вважає, що становище Проводу ЗЧ ОУН в питанні визначення внутрідержавного ладу Української Держави — неправильне. Нашій Організації треба ясно визначити, як виглядатиме державний устрій Української Держави, поперше, тому, щоб завершити процес свого ідейно-програмового оформлювання. Подруге, цього вимагає від нас конкретна політична обстановка. Народ, зокрема в Східній Україні, хоче знати, яким буде державний лад Української Держави. І ми мусимо йому це сказати, тим більше, що цим шляхом ми далеко легше підносимо його до

самостійницько-державницької свідомості взагалі.

Ми сьогодні вже виразно сказали, що майбутній лад в УССД буде демократичний.

Визначення форми державного ладу не означає, що наша Організація ставить питання державного устрою понад саму державу, що ми цим підмінюємо основну мету — УССД».

Крім цитованого тут документу, знаходимо також у листі Полтави до громадянина Бабенка (також з 1950 р.) ствердження, що існують розходження між ОУН в Україні і ЗЧ ОУН. В цьому листі читаємо: «У виданнях Вашої партії (тобто Бабенка — автор) я зустрічав твердження, підпірані різними цитатами, що ОУН на українських землях цілком інша від ЗЧ ОУН. Скажу коротко: ми віримо, що певні розходження, які заіснували між ОУН в Україні і ЗЧ ОУН, це тільки тимчасове явище, викликане головню ізольованістю обидвох частин нашої Організації. Ці розходження — ми всі на Землях віримо в це і до цього всіми силами будемо змагати (і змагали терпеливо повних три роки, але без вислідів — автор) — будуть ліквідовані на базі досвіду ОУН на Землях, на базі успіхів ОУН в Україні в ім'я зформування українського націоналістичного руху, який передовіший за нашірочітний рух ширшому значенні».

З наведених цитат бачимо, що рішення Проводу ОУН з 1953 року про відхід С. Бандери від постанов III НВЗ має довгу передісторію і є наслідком того, що С. Бандера не схотів реорганізувати ЗЧ згідно з позиціями Краю, як цього вимагала Організація ще в 1950 р. Повних три роки пройшло, як Провід ОУН зайняв своє становище до ідеологічних і програмових схишень ЗЧ ОУН, а Бандера своїх помилок не тільки не направила, а ще більше їх загострив.

Від ряду літ до спірних справ в ОУН належало також питання формального становища С. Бандери в Організації. Останнє рішення Проводу ОУН впровадило і тут ясність: проголошено публічно, що він «ні формально, ні фактично не є Провідником ОУН».

Про розкольніцькі дії С. Бандери не можемо говорити тут тому, що вони не надаються до публічного обговорення.

Вирінає тепер питання, чому ж тоді Провід ОУН в Україні, висловивши в перших двох пунктах так виразно недовіря С. Бандері, покликав його в склад комісаричного проводу ЗЧ ОУН, як третього Уповноваженого.

Відповідь проста. Провід ОУН хотів цим способом дати С. Бандері змогу навести свої помилки і допомогти йому переставитися на крайові позиції.

В цьому напрямі йшли теж зусилля двох інших уповноважених. Після довгих нарад (7.12—28.12.1954 р.) уповноважені Проводу ОУН на Укра-

їнських Землях — Л. Ребет, З. Матла, С. Бандера підписали 28 грудня 1953 р. «Плян і деякі уточнення до діяльності Тимчасового Керівництва ЗЧ ОУН».

При цьому два інші уповноважені вистерігалися витягнути всі висновки з тверджень і рішень Проводу в Україні, щоб С. Бандера не трактував це як вимоги особистої капітуляції і не мав персональної причини не прийняти рішення Проводу ОУН.

Остаточно в цьому «Плян» узгоджено, що дотеперішній Провід ЗЧ залишає свою діяльність і що на його місце вступає в дію Колегія Уповноважених та покликана цією Колецією Політична Рада і Екзекутива ЗЧ ОУН. Далі в плані передбачено, що після виконання своїх завдань Колегія Уповноважених скличе конференцію ЗЧ ОУН, яка покличе нові органи ЗЧ ОУН.

Здавалося, що єдності досягнуто, що будуть полагожені розходження ідейно-програмового і організаційного порядку з ОУН в Україні і з тими членами ОУН, які вже від 1948 р. були поза системою ЗЧ ОУН. Здавалося, що час внутрішньої незгоди в націоналістичному русі закінчено. Але сподівання були передчасні...

С. Бандера пропонував — цим разом уже в характері голови Проводу ЗЧ ОУН — 30 грудня 1953 р. іншим

членам Колегії ряд додаткових висновків, які Провід ЗЧ ОУН схвалив на пропозицію самого С. Бандери 29 грудня, тобто вже наступного дня після підписання трьома уповноваженими плану діяльності.

Ці передумови суттєво заперечували повноваження Проводу в Україні, бо в них С. Бандера і його штаб зовсім зигнорували рішення Проводу на батьківщині і поставили перед Колецією Уповноважених завдання тільки полагодити конфлікт між ЗП УГВР і ЗЧ ОУН, коли тим часом повноваження Проводу ОУН в Україні ставлять за мету реорганізацію ЗЧ ОУН відповідно позицій Проводу в Україні. Далі, ці передумови передбачували, що Колегія Уповноважених може з «будь-яких причин» перестати виконувати свої функції — і коли врахувати, що «будь-якою причиною» недіяльності Колегії міг би бути, наприклад, саботаж з боку одного з її членів, то ясно, що передумови, поставлені С. Бандерою іменем тодішнього Проводу ЗЧ ОУН, мали на меті повалити все рішення Проводу ОУН в Україні.

Це підтверджує ще факт, що 28 січня 1954 р. одночасно з переданням остаточного становища ніби від Проводу ЗЧ ОУН (яке однозвучне з текстом, переданим С. Бандерою 30 грудня 1953 р.) він пропонував ще додаткові передумови від себе самого. Ці передумови йшли ще далі в саботуванні рішення з краю, і С. Бандера вимагав від двох інших членів Колегії, щоб вони теж протиставилися цьому рішенню і відкинули ствердження Проводу ОУН в Україні, що С. Бандера (Бийлихо) відійшов від

постанов III Надзв. Великого Збору, а також і заклик Проводу ОУН, щоб він припинив розкольніцькі акції.

Відкидаючи всякі намагання С. Бандери повалити рішення Проводу ОУН, З. Матла, а за ним Л. Ребет запропонували С. Бандері негайно приступити до виконання підписаного ними 28 грудня плану діяльності і повідомити всіх членів організації, що найвищим керівництвом для всіх членів ОУН за кордоном є Колегія Уповноважених.

На жаль, С. Бандера цієї пропозиції не прийняв і відхилився виконати доручення Проводу в Україні та конференції ЗЧ ОУН з червня 1953 р. В 47 точці постанов Конференції сказано: «Виконуючи постанови III Конференції ЗЧ ОУН, Провід ЗЧ ОУН передав справу конфлікту з т. зв. опозицією і ЗП УГВР до зобов'язуючого обидві сторони вирішення Проводом ОУН на Українських Землях». Водночас С. Бандера поробив старання, щоб при допомозі персональних змін у Проводі ЗЧ ОУН і в «Українському Самостійникові» (усунення д-ра В. Кордюка, інж. В. Підгайного, д-ра М. Ріпського) захопити під свій особистий вплив важливіші ділянки організаційної роботи.

Поведінка Степана Бандери не залишала ніякого сумніву в тому до чого він зміряє. Зі всього видно було, що він прийняв остаточне рішення:

1) зигнорувати найвищий авторитет в ОУН, тобто її Провід і відколоти ЗЧ від матірньої організації в Україні,

2) зигнорувати постанови III і IV. Конференції ЗЧ ОУН згідно з якими кожне рішення Проводу ОУН в Україні мало розглядатися як **остаточно зобов'язуюче**,

3) Заперечити своє власне письмо, яке він вислав в Україну і в якому просив Провід ОУН вирішити справу спору за кордоном **остаточно**,

4) Заперечити свій підпис під «Базою Дії Колегії Уповноважених» від 28 грудня 1953., яким він **зобов'язався вступити до Колегії**.

Всі нагадування і переконування, що така політика підриває не тільки його політичний але й моральний авторитет, та що вона мусить довести до катастрофічних наслідків — не справляли на Степана Бандеру ніякого враження.

В обличчі такої ситуації, два другі уповноважені мусіли рішатися, що їм робити далі. Дозволити їм на від-

рив ЗЧ від ОУН в Україні? А мож передати справу на повторний розгляд Проводу в Україні?

Так, що останню можливість можна було прийняти, коли б не те, що С. Бандера вже раз зломав своє святочне зобов'язання підпорядкуватися рішенню Краю і що переговори справі поладження конфлікту тривали з перервами повних 6 років від 1948—1954 р. Яка могла бути тепер гарантія, що він не зломить свого слова і другий і третій раз? Не було такої гарантії. Зате були всі дані, що С. Бандера ні на хвилину не завагається ще раз зломати своє слово, коли це тільки буде потрібно для його політичних калькуляцій. Треба було рішатися. Треба було, ні більше ні менше, а рятувати єдність українського революційного руху в Україні і за кордоном.

З таких глибоких спонук і радій запало рішення створити Колегію Уповноважених з двох. Третє місце залишилося вільним. Степан Бандера мусітиме здати звіт перед революціонерами з першого бойового фронту чому він не зайняв того місця. Чому він, який залюбки видає накази, **не виконав першого наказу який дано йому?**

Документ, який мав стати підставою єдності націоналістичного руху

Плян і деякі уточнення до діяльності тимчасового керівництва ЗЧ ОУН

(База дії Колегії Уповноважених)

1. Провід ЗЧ ОУН завіщує свою діяльність для уможливлення виконання завдань, які стоять перед Колегією Уповноважених.
2. В місце Проводу ЗЧ ОУН вступає в дію Тимчасове Керівництво ЗЧ ОУН у складі:
 - а) Колегія Уповноважених,
 - б) Політична Рада ЗЧ ОУН,
 - в) Екзекутива ЗЧ ОУН.
 Організаційна система ЗЧ ОУН діє даліше з мандату Колегії Уповноважених.
3. Колегія Уповноважених творить тимчасово найвище керівництво ЗЧ ОУН. Колегія Уповноважених кермує цілістю праці ЗЧ ОУН:
 - а) вирішує всі біжучі питання,
 - б) затверджує постанови Політичної Ради ЗЧ ОУН,
 - в) кермує і контролює діяльність Екзекутиви ЗЧ ОУН.
 Ніхто з Колегії Уповноважених не сповняє окремих функцій в рямцях ЗЧ ОУН й ЗП УГВР. Колегія Уповноважених діє колегіально й відповідає солідарно за свою діяльність.
4. Політична Рада ЗЧ ОУН у складі визначеному Колегією Уповноважених опрацьовує, пропонує й опініює важливіші питання політики ОУН. На чолі Політичної Ради ЗЧ ОУН стоїть Голова Політичної Ради назначений Колегією Уповноважених.
5. Екзекутива ЗЧ ОУН у складі визначеному Колегією Уповноважених полагодує організаційні й оперативні справи під загальним керівництвом Колегії Уповноважених.

- На чолі Екзекутиви ЗЧ ОУН стоїть Голова Екзекутиви, назначений Колегією Уповноважених.
6. Компетенції Проводу ЗЧ ОУН щодо покликування Теренових Проводів ЗЧ ОУН переходять на Колегію Уповноважених. Екзекутива ЗЧ ОУН має право предклати свої пропозиції у цих справах.
7. Колегія Уповноважених у своїй діяльності бере до уваги Постанови дотогочасних Конференцій ЗЧ ОУН. Зокрема Колегія Уповноважених підготує матеріали і пропозиції з ділянки програми, політики й державного будівництва для практичного використання найближчих Конференцій ОУН й чергового Великого Збору ОУН.
8. Колегія Уповноважених розв'язуватиме усі проблеми в аспекті єдності визвольного руху.
9. Всі члени ОУН за кордоном, а в тому і ці, які діють у системі ЗП УГВР, є підпорядковані організаційній системі ЗЧ ОУН.
10. Члени ОУН є зобов'язані у всій своїй політичній діяльності у рямцях ЗЧ ОУН й поза ними відстоювати ідейну й дієву роль ОУН у сучасному революційно-визвольному русі.
11. З моментом вступлення у дію Колегії Уповноважених, члени, що перебувають за кордоном, а які були підпорядковані Проводові ОУН на УЗ, підпорядковуються Тимчасовому Керівництву ЗЧ ОУН.
12. Впродовж 3—4 місяців відбудеться Конференція ЗЧ ОУН для розгляду актуальних справ.

13. Тимчасове Керівництво ЗЧ ОУН після виконання своїх завдань скличе Конференцію, перед якою складе звіт зі своєї діяльності та яка покличе нові керівні органи ЗЧ ОУН.

II.

14. Взаємовідносини між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР мають бути тотожні із відношенням між ОУН й УГВР на Рідних Землях.
 15. ЗЧ вповні респектують автономію ЗП УГВР, а ЗП УГВР респектує автономію ЗЧ ОУН.
 16. ЗЧ ОУН приймають до відома повновласті ЗП УГВР з 1953 року й дадуть повну підтримку діяльності цієї установи. ЗП УГВР респектує політичну роль ЗЧ ОУН.
 17. ЗП УГВР проводить зовнішню й внутрішню політику у характері керівного визвольного центру. ЗЧ ОУН проводить зовнішню й внутрішню політику в характері визвольно- політичної організації.
 18. Змагаємо до приєднання у формації УГВР різних політичних середовищ.
 19. ЗП УГВР й ЗЧ ОУН втримують свої окремі зв'язки з Рідними Землями. Узгодження із ЗП УГВР справ зв'язку з Рідними Землями належить до компетенції Колегії Уповноважених.

III.

20. Визнаємо за обов'язуючі в цілій ОУН Постанови III, Великого Збору ОУН враз з уточненнями й доповненнями з 1950 р.
 21. ОУН стоїть на протимарксистських позиціях. Наше розуміння поняття «безкласового суспільства» не покривається з інтерпретацією марксистського соціалізму.

22. Український націоналізм є національно-визвольний, всенародний, демократичний, протиталітарний рух.

23. У закордонній діяльності на зовнішньому й внутрішньому відтинках протиставляємося тенденціям спільного фронту з російськими імперіялістами.

24. Явище комунізму й націонал-комунізму трактуємо як погубну для української визвольної справи політичну й ідеологічну орієнтацію. Червона Москва використовує марксизм, комунізм й націонал-комунізм для російської імперіялістичної експанзії.

Білі російські імперіялісти використовують прояви націонал-комунізму серед поневолених народів, які на ділі являються інфільтрацією російського комуністичного імперіялізму як доказ, що комунізм не є явищем чисто російським.

Тимчасом — боротьба проти комунізму у всіх його формах — є по суті боротьбою із сучасним російським імперіялізмом.

25. Уважаємо, що участь групи УРДП-«Вперед» у системі ЗП УГВР невісна, але не виключаємо участі цієї групи у дальшому розвитку і при участі у ЗП УГВР ширшого вахляра політичних середовищ. Ми є рішуче проти участі у формації визвольного руху тих політичних груп, які стоять на платформі комунізму й націонал-комунізму.

Цей документ являє собою плян й уточнення до діяльності Тимчасового Керівництва ЗЧ ОУН, узгоднений і прийнятий підписаними трьома уповноваженими:

(-) Лев Ребет, (-) Зиновій Матла, (-) Степан Бандера
 Мюнхен, дня 28. грудня 1953 року.

Лист до Проводу ЗЧ ОУН

Організація

Українських Націоналістів

Закордонні Частини

Колегія Уповноважених

12 лютого 1954 р.

До

Проводу ЗЧ ОУН,

на руки п. Степана Бандери.

З уваги на те, що Провід ЗЧ ОУН під головуванням Ст. Бандери почав дію, незгідну з рішенням Проводу ОУН в Україні від літа 1953 р. та незгідну з підписаним трьома уповноваженими документом від 28 грудня 1953 р., і почав без порозуміння з уповноваженими Л. Ребетом і З. Матлою реорганізувати Провід ЗЧ ОУН та інші клітини ЗЧ ОУН, — уповноважені Лев Ребет і Зиновій Матла уважали за конечне з 9 лютого 1954 р. увійти в дію в характері Колегії Уповноважених згідно з вище згаданими рішеннями Проводу ОУН в Україні.

Колегія Уповноважених у згаданому складі є тепер найвищим керівництвом для всіх членів ОУН за кордонами України.

З уваги на те, що дотеперішній Провід ЗЧ ОУН — всупереч ствердженню IV Конференції ЗЧ ОУН (від червня 1953 р.), що голова Проводу всієї ОУН знаходиться на Рідних Землях і всупереч постанові цієї Конференції (пункт 47), яка зобов'язала Провід ЗЧ ОУН прийняти рішення проводу ОУН в Україні в справі конфлікту — не підпорядкувався Проводові ОУН в Україні, Колегія Уповноважених розв'язує з днем 12 лютого дотеперішній Провід ЗЧ ОУН. Із членів ОУН на еміграції знято обов'язок виконувати накази і доручення від імені дотеперішнього Проводу ЗЧ ОУН.

Відповідно до рішення Проводу в Україні і згідно з прийнятим та 28 грудня 1953 р. підписаним Л. Ребетом, З. Матлою і С. Бандерою пляном діяльності — легальними органами ЗЧ ОУН є Колегія Уповноважених і покликаний нею Політична Рада та Екзекутива ЗЧ ОУН.

З пошаною

Колегія Уповноважених

(—) Лев Ребет

(—) Зиновій Матла

Богдан Кордюк

Політична Рада і її ближчі завдання

Згідно з документом «Плян і деякі уточнення до діяльності Тимчасового Керівництва ЗЧ ОУН», Колегія Уповноважених 20. II. 1954 покликана до життя Політичну Раду ЗЧ ОУН.

В її склад увійшли — пані: Козак Грина і Ребет Дарія, панове: Бутковський Іван, о. Гриньох Іван, Ільницький Роман, Камінський Анатоль, Кордюк Богдан, Марцюк Зиновій, Підгайний Богдан, Ріпецький Модест, Стахів Володимир.

До Політичної Ради можуть бути покликані ще інші члени Організації. Останньо запропоновано до її складу д-ра Василя Маркуся.

На голову Політичної Ради покликано д-ра Богдана Кордюка.

Політична Рада не є оперативним

органом, вона лише **опрацьовує, пропонує й висловлює** свою **опінію про важливіші питання політики ОУН закордоном.**

Постанови Політичної Ради входять у дію щойно тоді коли вони схвалені Колегією Уповноважених.

У своїй праці **придержується** Політична Рада окремого Правильника.

Склад і функції Політичної Ради тільки тимчасові — до скликання найближчої Конференції ЗЧ ОУН, яка вибере керівні органи ЗЧ ОУН і визначить їх компетенції.

Найважливішим завданням Політичної Ради є підготувати зміст найближчої Конференції ЗЧ ОУН, розпрацювати її проблематику та виго-

товити проєкти для дискусії широкого загалу членів ще до Конференції. В обсяг цих праць, крім біжучих справ, входять питання:

- а) ідейно-програмові,
- б) організаційні,
- в) зовнішньої політики,
- г) внутрішньої політики.

Щоб удосконалити справжність організації праці Політичної Ради, обрано діловодів для згаданих комплексів і секретаря. Діловоди не є керівниками ресортів, а лише експертами в стосовних справах.

В ідейно-програмовій площині, а також організаційній ідеться передовсім про те, щоб ЗЧ ОУН дотримувались постанов III. Н. В. Збору ОУН враз із доповненнями й уточненнями з 1950 р. і унапрямували та розбудовували свою дію згідно з духом та тенденціями цих постанов.

Відношення до інших політичних угруповань, їх центрів та суспільно-громадських організацій розпрацьовує діловод внутрішньої політики.

Хоч активне ведення зовнішньої політики українського визвольного руху не входить до компетенції ЗЧ ОУН і є сферою дії ЗП УГВР та Генерального Секретаріату для закордонних справ, однак не менше ЗЧ ОУН розпрацьовують свою концепцію зовнішньої дії і будуть подавати свої пропозиції відносно того як вони мають бути реалізовані.

Пленум Політичної Ради відбуває регулярно щотижня свої наради. З вдовolenням треба констатувати, що співпраця між членами Політичної Ради є гармонійна й творча. Не існують жадні ресантименти між членами недавнього ЗЧ ОУН і членами, що вже давніше були поза структурою ЗЧ ОУН. У такій творчій атмосфері Політична Рада змогла і вспіла поза виданням опінії і випрацюванням постанов у біжучих справах, — а було їх багато, — оформити проєкт статуту ЗЧ ОУН, — становище ЗЧ ОУН до УНР, до АВН, до Американського Комітету боротьби з большевизмом, та устійнити цілий ряд питань ідейно-програмового й організаційного порядку.

Подаючи до публічного відома вирізок із праці Політичної Ради в цьому Бюлетені, закликаємо всіх наших членів активно включатися в розпрацювання, поширення і поглиблення проблематики українського визвольного руху та подавати пропозиції і критичні зауваги Політичній Раді.

В найближчому часі будуть розроблювані м. ін. такі справи: відношення між ЗП УГВР і ЗЧ ОУН, військова проблематика, уточнення деяких питань з ділянки нашої зовнішньої політики.

Вже вище згадано, що основне завдання Політичної Ради полягає в тому, щоб підготувати найближчу Конференцію ЗЧ ОУН. З якими компетенціями і в якому складі діятиме Політична Рада після Конференції, вирішить членство ЗЧ ОУН через своїх вибраних делегатів.

Становище

Політичної Ради до УНР

1. Закордонні Частини ОУН вважають Українську Національну Раду установою, що об'єднує ряд українських політичних партій та груп на еміграції, а Виконавчий Орган — ексекутивою цієї установи.

2. До ідеї об'єднання всіх українських політичних самостійницьких сил на еміграції ЗЧ ОУН ставляться тепер наскрізь позитивно і, здійснюючи заклик «Звернення Воюючої Батьківщини до української еміграції» від 1950 р., докладатимуть усіх зусиль, щоб повне об'єднання української політичної еміграції стало дійсністю.

3. ЗЧ ОУН вважають, що головною перешкодою для реалізації повного об'єднання українських політичних самостійницьких сил на еміграції є теперішня констукція Української Національної Ради, введення в неї спірних в українській політичній думці елементів легітимності т. зв. Уряду УНР, його виключності в репрезентації українських визвольних змагань і пов'язання Української Національної Ради, як об'єднання української політичної еміграції, з екзильним державним центром.

ЗЧ ОУН вважають недоцільним встрявати в ці спірні питання правового характеру, а пов'язування ідеї об'єднання українських політичних сил на еміграції з ідеєю екзильного державного центру УНР вважають політично помилковим і неприродним з огляду на процеси української боротьби в минулих десятиліттях і по сьогодні.

4. Легітимність традицій Української Народної Республіки зберігають, в розумінні ЗЧ ОУН, всі ті українські політичні чинники (сили), які борються за відновлення української держави; на цю легітимність не може мати монопольного права тільки якась одна група людей або партій.

5. Остаточне оформлення державної влади України може наступити за відповідних умов шляхом скликання демократичним способом Українських Установчих Зборів та покликання ними законодавчих, судових та виконавчих найвищих органів суверенної влади — в першу чергу з тих сил, які виявлять себе в боротьбі за українську самостійну державу на українських землях.

6. ЗЧ ОУН не бачать перешкод, щоб на з'ясованих принципах взяти участь у загально-об'єднуючому політичному центрі на еміграції.

Мюнхен, 21. 4. 1954.

До ситуації в АБН

Зовнішньополітична концепція нашої боротьби за національно-державне визволення українського народу та за відновлення державної суверенності України, а зокрема здійснення цієї концепції в ділянці практичної зовнішньої політики, може рахувати на справжні успіхи тільки при умові, що однією з основних підстав цієї концепції та політики є і буде якнайтісніша співпраця з тими народами, які є поневолені або постійно загрожені російським імперіялізмом. Цей імперіялізм оформився і діє нині під назвою російського більшевизму.

Виразно накреслена, точно уявлено-вана і глибоко продумана концепція співпраці з поневоленими російським імперіялізмом народами є одним із постійних елементів (констант) української зовнішньої політики.

Згідно з таким розумінням української зовнішньополітичної концепції під час визвольних змагань 1917—1920 рр. та після них, під час другої світової війни та боротьби організованого революційно-визвольного підпілля проти німецько-нацистської окупації України, а зокрема тепер у боротьбі з російсько-більшевицьким поневоленням України, оформилася співпраця та політична співдія народів Східної Європи і підсоветської Азії.

В Києві у вересні 1917 р. з ініціативи Української Центральної Ради відбувся «З'їзд представників неросійських народів» колишньої царської імперії, щоб узгодити спільні політичні заходи проти імперіялістичних зазіхань російського тимчасового уряду на чолі з Керенським.

В українському підпіллі в листопаді 1943 р. з ініціативи Головного Командування Української Повстанчої Армії був скликаний «Конгрес поневолених народів», завданням якого було наладити визвольно-революційну співдію народів Східної Європи та підсоветської Азії проти нацистських і большевицьких поневолювачів. У наслідок цього Конгресу в рамках УПА постали автономні національні військові з'єднання інших поневолених Москвою народів, і ці з'єднання довели, що в системі большевицького терору МВД спільна революційно-визвольна дія не тільки конечна, але й можлива; що ідея національних визвольних революцій прийнятна на всіх неросійських теренах ССРСР. Прийнятність цієї ідеї для поневолених російсько-більшевицьким імперіялізмом народів довели також збройні рейди УПА поза межі України.

На еміграції, після першої та другої світової війни, у продовження обох ініціатив на українських землях, постали міжнародні організації, що в інших умовах та іншими методами здійснювали мету, поставлену київським з'їздом і підпіллям конгресом. Діяльність одних із них, що була побудована на політичних і устроєвих недоліках, в останні роки цілковито завмерла («Прометей»); інші не могли розвинути більш активної діяльності і обмежили свою дію до однієї країни («Інтернаціонал Свободи»). Найактив-

нішою на еміграції міжнародною організацією того роду, яка широко розвинула свою діяльність у різних країнах світу — у Великобританії, Німеччині, США, Франції, Канаді, Австралії, Аргентині, — став

«АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛОК НАРОДІВ» — АБН,

який при своєму заснуванні 1946 р. заявив готовість орієнтуватися на революційно-визвольну боротьбу в підсоветських країнах і на ті визвольні процеси, що там відбуваються.

Однак від довгого часу це міжнародне об'єднання переставило свою діяльність на дуже однобічні організації та політичні рейки, що призвело до постійних криз, у наслідок чого з АБН виступив цілий ряд національних делегацій. Організаційна база АБН-у звузилася до незначної кількості національних представництв. Політична структура АБН-у також не відповідає вимогам визвольної боротьби та визвольним процесам на землях підсоветських народів.

Якщо ж мова про українського партнера в цьому міжнародному об'єднанні, то ця політична та організаційна однобічність ще більше наявна, бо зумовлена політичною амбіцією не тільки однієї емігрантської групи, але й однієї особи. Ця однобічність спричиняє у своїх наслідках далекосяжні недоліки.

Щоб перебороти кризу і оздоровити становище в цій важливій організації, Колегія Уповноважених Проводу ОУН в лютому і березні 1954 р. заініціювала створення української делегації в АБН на ширшій національній базі і висунула пропозицію, щоб до цієї делегації входили не тільки представники ЗЧ ОУН, але й ті люди з групи Ст. Бандери, що до того часу працювали в АБН. Ця пропозиція передбачала, щоб п. Ярослав Стецько очолив українську делегацію і щоб він лояльно

співпрацював з цією делегацією та підпорядковувався волі більшості її членів. Група Ст. Бандери і Ярослав Стецько особисто цю пропозицію відкинули. Одночасно Колегія Уповноважених листовно повідомила Центральний Комітет АБН про новостворену ситуацію в ЗЧ ОУН у зв'язку з уповноваженнями Проводу ОУН в Україні і про новий склад української делегації. Не отримавши відповіді на це повідомлення, Колегія Уповноважених у черговій письмовій заяві на адресу ЦК АБН повідомила, що ЗЧ ОУН не беруть на себе жодної відповідальності за тих людей з групи Бандери, що подають себе за представників ЗЧ ОУН чи ОУН в АБН.

При постійному стосуванні п. Я. Стецьком тактики нешанування і українських партнерів, і легальних органів АБН, Закордонні Частини ОУН не бачать жодної можливості для створення української делегації в АБН на широкій національній базі і тим самим не бачать можливості, щоб ліквідувати перманентні кризи в Антiboldшевицькому Блоці Народів і оздоровити діяльність цієї міжнародної організації. Політична практика п. Я. Стецька та його тактика на терені АБН призвели не тільки до шкідливої однобічності в організаційній структурі та в політичній діяльності АБН і звели АБН на фальшиві рейки, але й принизили серед поневолених Москвою народів авторитет українців, яких ці народи визнавали і визнають як провідну силу в боротьбі проти російсько-більшевицького імперіялізму та поневолення.

Закордонні Частини ОУН та їх відповідальні керівні органи в порозумінні з Закордонним Представництвом УГВР, а зокрема з Генеральним Секретаріатом закордонних справ УГВР, пороблять відповідні заходи, щоб в інший, доцільніший спосіб наладити співпрацю з представниками революційно-визвольних рухів цих народів.

ОУН стоїть на протимарксистських позиціях.

Явище комунізму й націонал-комунізму трактуємо як погубну для української визвольної справи політичну й ідеологічну орієнтацію.

Український націоналізм є національно-визвольний, всенародній, демократичний, протитоталітарний рух.

(«База дії Колегії Уповноважених» — тт. 21, 22 і 24)

о. Іван Гриньох

Коментар

до Становища Політичної Ради ЗЧ ОУН до УНРади

Політична Рада вважала потрібним проголосити своє становище до Української Національної Ради і її Виконавчого Органу. Цим способом створюється ясність у нашій внутрішньополітичній дії. Хочемо при цьому відмітити такі моменти: Закордонні Частини ОУН є складовою частиною Організації Українських Націоналістів. Їх найвище керівництво знаходиться в Україні, а вся організація входить в нову, в 1944 р. створену структуру українського визвольного фронту, найвищим політичним керівництвом якого є Українська Головна Визвольна Рада. В цій структурі ОУН творить основну політичну силу і сьогодні, попри УПА, вона несе на собі, основний тягар боротьби за визволення українського народу. В концепції побудови української держави та в своїй політично-практичній дії ОУН стоїть на демократичних позиціях, нав'язує до минулих українських визвольних змагань, зокрема 1918-их років, і згідно з еуніціями провідних людей українського підпілля, бореться за відновлення української державності у формі української демократичної народної республіки. Будучи консеквентою в реалізації демократичного устрою в вільній Україні, ОУН не відмовляє іншим українським політичним чинникам, а в тому числі, нпр., українським монархістам, права заступати іншу, ніж республіканська, форму української держави. Вважає однак, що всі ці речі належатимуть до українських установчих зборів, покликаних до життя свободною волею населення України. В цей спосіб ОУН створює таку базу боротьби за відновлення української державності, на якій можуть знайти спільну мову всі українські політичні партії і середовища в Україні і за кордоном. При тому слід додати, що теперішній стан політичної зрізничкованості і існуючі в політичному житті політичні конструкції є в розумінні ОУН провізоричного характеру. Визначаючи концепцію орієнтації на власні сили народу і примат тих сил, які діють на українській землі, і бажаючи охоронитись перед дуже часто шкідливими втручаннями сторонніх чинників в українське політичне життя, **ОУН ніяк не може погодитися з думкою, щоб поза межами України в час визвольної боротьби могла існувати українська суверенна влада, бо її суверенність була б тільки ілюзією.** На жаль, ілюзією, яка в час поставання української держави могла б принести українському народові необчисленні шкоди. І тому примат батьківщини і орієнтація на українські сили на рідній землі ніяк не дадуться погодити з ідеєю створення на еміграції псевдосуверенної української влади у формі екзильного державного центру. ОУН, а в тому і її Закордонні Частини, вважають таку концепцію політично недоцільною, а в своїх політичних наслідках небезпечною з пункту

бачення успішного завершення українських визвольних змагань. З цих саме причин ЗЧ ОУН боліють над тим, що кола, які згуртовані в Українській Національній Раді, всю свою енергію звертають на створення екзильної псевдосуверенної влади, що вони у зв'язку з тим в українському політичному житті відновили спір довкруги наскрізь академічного питання т. зв. легітимності з-перед 35 років і, погрузнувши в неплідних дискусіях над мертвими буквами правного порядку, не оцінюють наскрізь реалістично теперішнього політичного становища, щоб у ньому використати всі українські енергії для віднови української державності.

Закордонні Частини ОУН вважають, що основним завданням української еміграції є мобілізувати всі українські політичні сили на еміграції до боротьби за відновлення української держави. Мобілізація цих сил мусить проходити під гаслом об'єднання в одній установі, яка іменем усієї політичної еміграції заступала б інтереси українських визвольних змагань перед чужим світом. Немає тепер ні реальних даних, ні потреби дискутувати над питанням суверенної державної влади в екзилі. Головне завдання нині полягає в чому іншому, а саме — в **творенні єдиного організованого політичного фронту української еміграції, що мав би авторитет у своїх і був би всіма українцями умантованим речником української волі**

перед чужими. До такого об'єднання української еміграції неодноразово закликали керівні чинники українського підпілля. Закордонним Частинам ОУН байдуже, чи такий об'єднуючий центр буде називатися Національна Рада чи, наприклад, Загальноукраїнський Комітет. Справа не в назві, а в програмі та в роботі такого еміграційного центру. Закордонні Частини ОУН вважають своїм **обов'язком працювати в тому напрямі, щоб до створення такого центру якнайскоріше дійшло і щоб своєю працею в ньому допомогти закріпленню єдиного українського визвольного фронту поза межами України.**

По створенні такої нової ситуації, на думку Закордонних Частин, зможе також знайти розв'язку питання тісної дієвої співпраці між еміграційним об'єднувальним центром і умандатованим представництвом Української Головної Визвольної Ради, її Закордонним Представництвом, якому і політичній роботі кого ЗЧ ОУН дають свою підтримку. Не зважаючи на сумні досвіди післявоєнних часів у творенні загального представництва всієї української еміграції, ЗЧ ОУН закликають ще раз кола Української Національної Ради, щоб вони перевірили дотеперішнє своє розуміння цих питань і не створювали зайвих перешкод для здійснення великої ідеї об'єднання всіх українських політичних сил на чужині.

В. П. Смага

Психологічна війна і визволення України

Другу світову війну вели західні демократичні держави в цілковитій ілюзії, що після переможного її закінчення вони зможуть разом із союзною з ними більшовицькою Москвою створити в усьому світі тривалий мир і з міжнародних взаємин раз на завжди виключити війну як засіб поладжування спорів між поодинокими державами чи блоками держав. Але вже два роки після закінчення війни Захід, а передусім США, переконався, що під поняттям «тривалий мир» СССР розуміє гегемонію російсько-більшовицького імперіалізму над усім світом.

Політичні, воєнно-стратегічні та економічні протиріччя післявоєнних років між Сходом і Заходом створили новий стан взаємин між обома глобальними блоками. Цей стан у політичній літературі окреслено назвою «психологічної війни», в поточній мові говорять просто про «холодну війну», тобто, іншими словами, про пропагандивну боротьбу, якою хочеться послабити позиції противника на випадок справжнього збройного удару. У стратегії «психологічної війни» з

боку США треба шукати джерела та причини для постановки таких політично-пропагандивних засобів, як американського «Національного комітету вільної Європи» (для справ т. зв. сателітних держав, до яких враховано також три прибалтійські держави) та «Американського комітету визволення від більшовизму» — АКВБ, що в першій фазі своєї діяльності мав назву «Американський комітет визволення народів Росії» — АКВНР (для справ народів СССР, під назвою якого діяв АКВБ розуміють російську імперію як цілість). Вже такий розподіл діяльності в пропагандивній боротьбі доводить, що в американській стратегії «психологічної війни» наразі переміг погляд, що треба втримати російську імперію і що Україна та інші поневолені російсько-більшовицьким імперіалізмом народи матимуть у майбутньому тільки можливість «самовизначитися» в рамках російської імперіальної системи.

З такої стратегічної концепції психологічної війни народилися: а) теза про т. зв. «непередрішення», б) прак-

(Закінчення на стор. 10)

Свобода світоглядних переконань,

Хто ви такі: ідеалісти чи матеріалісти? — питають нас наші приятелі і противники.

Наша відповідь:

Ми, як цілість, як організація, ми, всі українські націоналісти, є **життєві ідеалісти**. Ми плекаємо серед себе дух посвяти, жертвенности, дух служіння ідеалам визволення українського народу з-під чужого поневолення. Ми проти шкурництва і гедонізму, проти культу вигідного, безтурботного життя.

Але зате ми, як організація, як цілість, не в'яжемося ні поглядами науково-філософського ідеалізму, ні матеріалізму. Ми дозволяємо кожному нашому членові у філософській сфері визнавати за правдивий або один, або другий напрямок у науці: або ідеалістичний, або матеріалістичний. Життєвий ідеалізм, що належить до сфери виховання і який ми в себе широко стосуємо, не має нічого спільного з філософським ідеалізмом і не має ніякого впливу на життєву, практичну постану людини. Ось що з цього приводу пише провідний публіцист українського націоналістичного руху в Україні і член Проводу ОУН сл. пам'яті О. Горновий:

„В частині друзів, які хотіли б надати перевагу ідеалістичній філософії, ця тенденція впливає не так з переконань про наукову вищість ідеалізму над матеріалізмом, як радше з бажань плекатися в наших кадрах на філософському ідеалізмі високоідейне наставлення до життя, здібність захоплюватися великим, словом — життєвим ідеалізмом виховувати тип людини сталеві волі.

Висока ідейність і високий тип людини — це підстави моральних якостей наших кадрів, а тим самим сили нашої Організації. Їх плекатися і підвищувати — це головне завдання нашої виховної роботи, це обов'язок кожного з нас. Про це ми не сміємо ніколи забувати. Але філософський ідеалізм сам по собі не дає ще нікому життєвого ідеалізму, високої ідейности, ані також сильної волі, так як матеріалізм не позбавляє людини цих моральних якостей. Хтось може бути у своїх філософських переконаннях ідеаліст, тобто признавати первинність духу, а в житті може бути до огиди матеріаліст, шкурник, безхребетний, нездібний захоплюватися великим і вмирати за нього. Хтось може бути у своїх філософських переконаннях матеріаліст, але в житті може визнаватися високою ідейністю, погордою до низького, презирством до наживи, він може бути людиною залізного характеру. Хіба ж мало визнаців філософського матеріалізму вмирати і вмирати за цілком не матеріальні ідеали? Прикладів, хіба, не потрібно наводити.

Звичайно, було б цілком неправильно заперечувати і легковажити вплив «шкідливий і корисний» філософії на моральну цінність людей. Він буває й дуже великий. Але основну роль відіграє тут виховання, шляхом якого можна збільшувати або усувати цей

вплив. Таким чином не прийняттям такої чи іншої філософії забезпечуємо високу ідейність наших кадрів, а шляхом добре поставленого і вміло введеного виховання.

Не на філософію спирається наше виховання, а на розбуджування фанатичної любові до України і гніву та ненависти до її загарбників, на нашу передову ідеологію і на побороювання всіх розкладових ідеологій, на нашу історію, на героїчні приклади нашої боротьби. Високу ідейність і вольовий тип людини виховує ОУН на прикладі тисячів наших друзів, які в ім'я визволення українського народу відrekliся всього особистого, покинули дім, школу, зреклися кар'єри і вступили на шлях революційної боротьби; на прикладі тих, хто заміняв спокійне життя на тверде повстанське і на тюрми, на прикладі тих, хто на найжорстокіших тортурах не зрадили ворогові жодної таємниці; хто з піднесеним чолом ступали під шибеницю і вмирали з революційними закличками на устах, хто з найбільшою погордою відповідали ворогові на всі його прощення, хто воліли самі собі заподіяти смерть, як здатися ворогові. Своїх членів виховує Організація на твердих засадах революційної дисципліни, на яких вона побудована. Свої кадри ОУН гартує у безпосередній революційній боротьбі, на практичній революційній роботі.

Як бачимо, немає жодних підстав до того, щоб прийняти за обов'язкову в ОУН якусь одну філософську школу — чи то ідеалізм, чи матеріалізм.

Тому ОУН дозволяє своїм членам визнавати як ідеалістичну, так і матеріалістичну філософію.

Членів ОУН обов'язує ідеологія і програма ОУН.

Борючись за справжній народний лад, за забезпечення народів всіх демократичних прав і свобод, ОУН не накидуватиме в Українській Державі свою ідеологію як панівну. («Яка філософія — ідеологічна чи матеріалістична — зоб'язує членів ОУН»).

Горновий дає також блискучу аргументацію на те, чому ОУН не зв'язується ні з одним, ні з другим напрямком у науці. Він пише:

„ІІ Надзвичайний Великий Збір Організації Українських Націоналістів прийняв виразну постанову, що ОУН не зв'язується жодною філософією і що тому її члени можуть визнавати як філософський ідеалізм, так і матеріалізм. Ця ясна постанова, як такова, що в лавах нашої Організації борються як прихильники філософського ідеалізму, так і матеріалізму, дають недвозначну відповідь на поставлене питання, і ні в кого в цій справі не повинно бути двох різних думок. Та тим не менше таке питання стоїть сьогодні і тим самим вимагає точнішого в'яснення.

Наука філософії поділяється на два засадничі напрямки: ідеалістичний, який твердить, що основою світу є ідея, дух, що існував першим і ско-

ріше від природи, а матерія є витвором духу; і матеріалістичний, який в основу всього кладе матерію, вважає її за первинну і за об'єктивно існуючу. а дух, свідомість вважає за похідні. Кожний з цих двох основних напрямків ділиться на цілий ряд окремих шкіл.

Боротьба між філософським ідеалізмом і матеріалізмом не вирішена в науці ще досьогодні. Ні один з цих напрямків не здобув ще остаточної перемоги. Філософія, яка є узагальненням всіх природничих і суспільних наук, розвивається разом з цими науками в міру їхнього поступу. Тож і природно, що кожне нове відкриття в галузі фізики, хемії, біології і т. д. кожна нова теорія в соціології кидала і кидає нове світло на засадничі питання — первинність духу чи матерії — з користю то для ідеалізму, то для матеріалізму. Але вони не вирішили його остаточно ні в бік ідеалізму, ні матеріалізму. А розвиток природничих і суспільних наук постійно йде вперед і постачає все нові матеріали для філософії. Величезний поступ, колосальні здобутки і відкриття природничих наук в останні роки ще філософією не використані, ще ждуть на своє повне філософське узагальнення і обґрунтування. І сьогодні не знати, куди вони перекинуть перевагу, чи в бік ідеалізму, чи матеріалізму, як далеко вони посунуть розв'язку основного питання філософії.

Що в таких обставинах, коли перевага ідеалізму чи матеріалізму в науці не вирішена, означало б для нас, як політичної організації, категорично і цілком зв'язати себе з тим чи іншим філософським напрямком?

Насамперед, таке повне зв'язування нашої Організації з якоюсь одною школою ідеалізму чи матеріалізму означало б для нас не прислуховуватися до розвитку науки, коли б він суперечив нашої філософії, означало б бути глухим на ті нові відкриття і досягнення науки, що були б не згідні з визнаною нами філософією. А коли б ми в обличчі таких суперечних нашої філософії наукових відкриттів і далі стояли на її позиціях, то це, в свою чергу, прирікало б нас на мертвечину, на заостеніння, бо лише той політичний рух може бути живий, що йде разом з наукою і життям. Якщо б ми хотіли вийти із стану заостеніння, ми мусіли б порвати з нашою офіційною філософією, яка крахує в ударі з новими здобутками науки, і перейти на якусь іншу філософію.

Але чи ж не краще в такому випадку питання філософічного ідеалізму і матеріалізму залишити цілком науці? Так, власне, в нас ця справа виглядає. Ми не хочемо прирікати себе на мертвечину, ми не хочемо не прислуховуватися розвитку науки, як і не хочемо міняти однієї філософії на другу чи третю, і тому ми вирішення питання правильності ідеалізму залишаємо за наукою.

але при тому боротьба з марксизмом

Тому також наша Організація дає повну свободу своїм членам визнавати як філософський ідеалізм, так і матеріалізм.

Скаже хтось, що така розв'язка питання позбавляє нас цільності, стрункості і завершеності світогляду і що це в наслідку послаблює нас в ідейно-політичній площині. Проти першої частини не заперечуємо, — друга слухна тільки на перший погляд. Стрункість і завершеність світогляду — це чинники, які зміцнюють політичний рух, але при умові, що даний світогляд з кожного погляду згідний з наукою. Бо що ж із стрункості і завершеності теорії, коли вона не знаходить повного підтвердження у визнавальців, коли вона не може стати мобілізуючою, отже, не може когось зміцнити. В кожному разі, якщо навіть сама стрункість і завершеність зміцнюють політичний рух, то лише на короткий час, до того моменту, коли ця стрункість будована на твердженнях, неопрокинутих наукою. Хоч, може, і не цілком нею вияснених, доки ця стрункість не скрахе перед новими досягненнями науки. Коли ж перед наукою стрункість світогляду скрахе, вона викликає кризу в даному політичному русі, кризу тим більшу, чим повнішою була стрункість. І сьогодні, коли якийсь світогляд хоче справді рахуватися з наукою, він не може бути струнким у всьому, оскільки багато питань в галузі науки не вирішені, оскільки багато питань підлягає корінним змінам в міру розвитку науки.

Марксистська теорія, напр., — це зразок цільної стрункої і завершеності теорії. Але чи ця теорія може стати сьогодні мобілізуючою в силу своєї стрункості і завершеності? Ні. Ця теорія сьогодні ніде вже навіть не існує в своїй початковій струнності. Від Маркса по сьогодні вона підпала безліч ревізій, виправлень, доповнень, «заміні застарілих засад новими». Всі, хто словлюються по-сталінськи. Всі, хто називає себе марксистами, від західноєвропейських соціалістів до більшовиків, порушували і далі порушують цільність і стрункість марксистської теорії. Чому ж, хіба всі вони не хочуть зміцнитися в ідейно-політичній площині? Навпаки, якраз тому, що хочуть, і якраз тому, що стрункості і цільності теорії викликали глибокі потрясання, роздори, розлами в рядах марксистів. Тому всі прихильники (на ділі і на словах) марксистської теорії змушені були виправляти її, відмовлятися від таких чи інших її тверджень, щоб цим шляхом скрипити себе. Марксистська теорія — це, отже, також зразок того, як не вистає для світогляду самої стрункості, які короткотривалі успіхи дає стрункість, які ідеологічні ревізії й ідейно-політичні кризи викликає вона в зударі з наукою і життям.

Ми не хочемо заради збереження цільності і стрункості світогляду постійно міняти його, відмовляти цього року в науковості тому, що торік про-

голошувалося за непохитну істину. Такі щорічні зміни не скриплюють, а компромітують політичний рух і спричиняють важкі ідейно-політичні кризи. Тому наша Організація не зв'язує себе ні з філософським ідеалізмом, ні з матеріалізмом і залишає їх виключно науці.

Коли б ми визнали за єдиноправильний ідеалізм або матеріалізм, а при тому хотіли б уникнути виправлень, що їх вносить розвиток науки. щоб таким чином зберегти силу стрункості і завершеності світогляду. ми мусіли б тоді засудити науку, ми б мусіли не допустити до її вільного розвитку, ми б мусіли стати на становище партійності науки і підпорядкувати її політиці так, як це зробили більшовики. Але й це не врятувало б нас від щорічних змін нашого світогляду, а тільки змінило б їх характер. Це були б зміни диктовані не наукою, а політикою. На прикладі більшовиків це видно аж надто наглядно.

Більшевицькі вельможі визнають за єдиноправильну філософію тільки свій діалектичний та історичний матеріалізм, яким нібито як наукою вони керуються в своїй практичній політиці. На ділі ж, сталінська політика не випливає з діалектичного та історичного матеріалізму, не керується ним і взагалі не базується на жодній науці, а, навпаки, діалектичний та історичний матеріалізм підпорядкований сталінській політиці. Він служить партії для того, щоб вона могла виправдовувати ним свою антинародну імперіалістичну політику, щоб могла доводити, що вона побудована не на колоніально-експлуататорський лад, а соціалізм її веде до комунізму, щоб приписувати собі умілість науково передбачувати розвиток подій і відкривати закони суспільного розвитку.

А що в наслідок того сталінський діалектичний та історичний матеріалізм ніяк не витримує наукової критики, тому Сталін шляхом політичного насильства не допускає жодної наукової критики, тому він здавив найменший прояв вільної науки і повністю підпорядкував її офіційній політиці. В результаті маємо в СССР великий занепад науки, в першу чергу суспільних наук, а про якусь філософію в СССР то й годі.

Сталінський діалектичний та історичний матеріалізм не відповідає не тільки науці, він не відповідає й тому, що побудувала і буде партія в житті. Тому сталінські вельможі постійно змінюють, доповнюють свою ідеологію і достосовують її до своєї політики, що на офіційній мові називається «далшим розвитком і збагачуванням марксистської теорії». З кожною такою зміною в ідеології «виправляється» наука, в якій нібито були допущені «наукові помилки». В результаті більшовицька ідеологія може триматися тільки на політичному насильстві.

Щоб уникнути щорічних ідеологічних змін під впливом політики, щоб не

здавлювати науки, ми не хочемо підпорядковувати науки, а тим самим філософії, політиці. Ми боремося за вільну науку і прагнемо в Українській Державі забезпечити повну свободу — як передумову для її повного і успішного розвитку. Правильність і науковість різних теорій вирішується у вільній боротьбі різних теорій, у вільній конфронтації їх із всіма здобутками науки, вона підтверджується життям, а ніколи не вирішується за допомогою політичної сили. Ми боремося за справжню, на ділі, свободу слова, друку і переконань. Ми тому не надаємо монопольного права жодній філософській течії і не примушуємо своїх членів визнавати виключно якусь філософську школу.

Признати за обов'язковий в Організації філософський ідеалізм, значить — не дати змоги боротися в лавах нашої Організації людям, які є прихильниками філософського матеріалізму. Признати ж знову за собою обов'язковий матеріалізм, значить — відштовхнути тих, хто визнають ідеалізм. А наша Організація стоїть на становищі, що долею українського народу однаково будуть як прихильники філософського матеріалізму, так ідеалізму, що всі вони однаково ненавидять поневолювачів України, що всі вони однаково можуть боротися за повне визволення українського народу, за побудову Української Самостійної Держави. І правильність такого становища підтверджує сама наша боротьба. В нашій Організації однаково віддано боротьбу поруч себе і ті, хто визнають ідеалізм, і ті, хто визнають матеріалізм. Всіх їх тісно об'єднує наша передова суспільно-політична ідеологія і програма.

Не та чи інша філософія є обов'язковою для членів ОУН, а суспільно-політична ідеологія і програма ОУН.

В питанні філософських переконань кожний член ОУН користується повною свободою, щождо ідеології і програми — він мусить цілковито їх признавати, поширювати і боротися за їх здійснення.

Член ОУН — це носій наших великих визвольних ідей, це полум'яний борець за їх здійснення. В нашій Організації немає місця не для тих, хто визнають ту чи іншу філософію, а для тих, хто хотіли б змінювати нашу ідею, хто не здібні захопитися всім своїм еством нашою ідеологією і програмою і за них вмирати, хто не здібні підпорядкуватися твердій організаційній дисципліні. Про це ми мусимо постійно пам'ятати, бо в цьому наша сила. Без ідейно-політичної єдності своїх членів, без їх революційної дисципліни, наша Організація не могла б ніяк втриматися при житті, а не то ще вести активну затяжну боротьбу проти такої імперіалістичної машини, як більшовицька.

Приймаючи до ОУН також людей-визнавців філософського матеріалізму, Організація робить одно застере-

ження: в її рядах не мають і не мають мати місця марксист, отже, прихильники того напрямку філософського матеріалізму, який вивершився в окрему, замкнену в собі, гостро ексклюзивну ідеологію і який заперечує ідею нації, як рушійну силу історії, а в осередок уваги кладе соціальні класи. Становище Проводу ОУН до цієї справи дуже чітко сформулював другий його видатний член — сл. п. П. Полтава в своїм листі до Бабенка, надісланим на еміграцію в 1950 р. П. Полтава, збиваючи погляди Бабенка, за якими ОУН є нібито марксистською організацією, пише:

«... Чому нас, тобто сьогодишнього українського визвольного руху в Україні, не вільно зв'язувати з марксизмом чи «націонал-комунізмом?»

Поперше тому, що ми рішуче відкидаємо марксистську ідеологію як цілість. Конкретно ми: а) не зв'язуємо себе з жодною філософською доктриною, в тому числі і з діалектичним матеріалізмом, який, як відомо, становить філософську основу марксизму; б) відкидаємо марксистський історичний матеріалізм, як історіософічну доктрину; в) відкидаємо марксистський погляд на класову боротьбу, як основу всього історичного процесу; г) відкидаємо марксистську ідею пролетарської революції і диктатури пролетаріату; д) відкидаємо марксистське розуміння нації і весь марксистський інтернаціоналізм; е) відкидаємо марксистський погляд на генезу і характер держави.»

Висловлюючись в дальшому про соціальні питання українського визвольного руху, П. Полтава пише: «Ці наші погляди (на соціальні проблеми — ред.) ми формували не як «учні Маркса», не як послідовники соціалізму, без найменшого захоплення марксизмом, в боротьбі з марксизмом, як цілісною ідеологією, в боротьбі з усіми практичними шкідливими наслідками марксизму на українському ґрунті. Ці свої погляди ми формували і формуємо цілком емпірично, виходячи з наших націоналістичних ідеологічних позицій. Оскільки не помиляюся, переважна більшість англійських лейбуристів не вважає себе марксистами, хоч англійська лейбуристська партія — це соціалістична партія, і в її віру є напевно включено багато елементів марксизму. На якій же тоді основі можна зв'язувати з марксизмом нас, учасників сьогодишнього українського визвольного руху в Україні, якщо наше становище до марксизму таке, як це ми вище з'ясували, тобто коли ми виступаємо проти марксизму майже по всіх лініях? Такий погляд на нас цілком невірний. Ми рішуче спростовуємо такі твердження про нас.

Подруге, сьогодишній повстанський і підпільний визвольний рух в Україні не вільно зв'язувати з марксизмом також тому, що, як про це вже коротко згадано, він, цей рух, виник, формувалася і діє сьогодні іменно як рух боротьби проти марксизму, як рух боротьби проти розкладових, руїнницьких наслідків марксизму в політичній думці української інтелігенції в період останнього півсторіччя,

проти розкладових наслідків марксизму в самостійницько-державницькій свідомості нашого народу, як рух боротьби проти російських більшовиків та їх українських вислужників марксизму. Не вільно нас зв'язувати тому, що наш рух виник, сформувався і діє як протидія тим українським політичним силам, які зв'язавшись з марксизмом, гальмували або гальмують процес національно-політичного відродження українського народу, скеровували визвольні змагання українського народу в невластивому напрямі. Не вільно нас зв'язувати з марксизмом тому, що ми є в найповнішому значенні цього слова рух національний, а не класовий чи класово-інтернаціональний, як цього вимагав би марксизм. Хіба ж можна легковажити всі ці обставини? По моєму, ці обставини треба рішуче врахувати, коли хтось береться визначувати характер нашого руху. По моєму, не врахувати цих обставин значило б промовчувати найважливіші факти про наш рух для того, щоб свідомо перекидати правду про нього.

Якщо таке наше становище до марксизму, то, ясна річ, не можна говорити ні про марксистські позиції УПА та нашого підпілля, ні про пере-

ставлювання ОУН в бік марксизму. Нічого подібного на ділі немає...»

А яке наше становище до релігійного і зокрема християнського ідеалізму?

Ні Полтава ні Горновий не займаються цим питанням у своїх статтях, але відповідь на нього виходить ясно з усієї програми ОУН.

ОУН також у відношенні до християнського ідеалізму є повністю толерантна, а за церквою визнає важливі функції і бере її в оборону перед переслідуванням, але — так само, як у питанні філософського ідеалізму — полишає ту справу кожному окремо-му своєму членові. Кожний у своєму власному сумлінні має дати відповідь, яке його відношення до шляхетного вчення Христової церкви. ОУН не накидає нікому такого або такого становища. Це бо не завдання політичної організації, а завдання церкви і ідеологічних християнських товариств. ОУН забезпечує за ними повну свободу діяння і вислову своїх думок та переконань, і на цьому її ролі під цим поглядом кінчиться.

Така наша відповідь тим, які питають нас, хто ми такі: ідеалісти чи матеріалісти, націоналісти чи марксист.

Психологічна війна і визволення України

(Закінчення з стор. 7)

тична політика і в) тактика «Американського комітету визволення від більшовизму», і це все в своїй сумі призводить до ставки на російських емігрантських єдиноділимців, яких діячі АКВБ вважають речниками та представниками російського народу, а в першій фазі своєї діяльності — навіть речниками та представниками всіх народів СССР.

Ця концепція АКВБ досьогодні ні в чому не змінилася і цілковито була підтверджена на засіданні АКВБ, яке відбулося 2 грудня 1953 р. в Нью-Йорку.

Непередрішенська база обов'язує АКВБ дотепер: останньою вона ще раз дуже чітко сформульована в т. зв. «Угоді про Діловий союз» (Соглашение об Деловом союзе), яку опубліковано 3 квітня 1954 р.

Практична політика АКВБ призвела вже до штучного створення т. зв. «федералістичних» груп серед еміграцій неросійських народів СССР і до постанови КЦАБ-у, що стоїть на виразних імперіалістичних позиціях, та МАКЦ-у, такі ж позиції якого замасковані «непередрішенням».

Тактичні заходи, застосовані АКВБ, скеровані передусім на розбиття національної єдності підсоветських еміграцій та послаблення їх самостійницьких прагнень. Коли політика АКВБ зазнала, передусім серед української політичної еміграції, цілковитого неуспіху і зустрілася з твердим спротивом об'єднаного національного фронту, то діячі АКВБ тимчасово залишили свій план творення спільного з російськими єдиноділимцями ке-

рівного політичного центру і зосередили свою увагу на дві т. зв. практичні діянки: 1) притягнути українців до пропагандивно-журналістичної роботи в радіо «Визволення» («Ліберейшен» — «Освобождение») і 2) приєднати українських наукових діячів до науково-публіцистичної праці в «Інституті дослідів культури та історії СССР». Така тактика була зумовлена зокрема тим, щоб зламати український національний фронт, і дати доказ про практичні успіхи у своїй діяльності.

Треба одверто ствердити, що в ділянці радіо АКВБ мав, на жаль, часткове досягнення, створивши кінецькінців український відділ із журналістів, що походять із середовища УНРади, яка не дотримала спільно схвалених загальноукраїнських постанов.

У наслідок цього часткового успіху АКВБ приступив до реалізації свого чергового тактичного завдання: приєднати українські наукові сили до наукового сектора своєї діяльності. Вже перші прояви незначних успіхів у цій ділянці (нью-йоркська наукова конференція, що відбулася 3—4 квітня 1954 р., і мюнхенські переговори українських науковців з «Інститутом») викликали у відповідальних колах АКВБ прагнення негайно завершити свою «практичну роботу» політичною конструкцією, запропонувавши «Угоду про Діловий союз».

Вся практика і тактика АКВБ спрямована виключно на те, щоб реалізувати свою політичну концепцію, базовану на «непередрішенні» — створити єдиний політичний центр усіх підсоветських еміграцій, центр з пе-

Р. Ільницький

Закордонні Частини ОУН на нових шляхах

(З приводу ухвалення проєкту нового статуту ЗЧ ОУН)

Ухвалений Політичною Радою проєкт статуту ЗЧ ОУН становить незаперечно один з важливіших етапів у розвитку політичної думки в Закордонних Частинах Організації Українських Націоналістів. Це **вперше** в 9-річній історії Закордонних Частин впроваджується в їх внутрішню систему повну демократизацію на всіх щаблях організаційної побудови. Це вперше повністю застосовано ухвалу ІІ Надзвичайного Великого Збору ОУН з 1943 р. про демократизацію нашої Організації.

В умовах важкої підпільно-революційної боротьби, в Україні вся ОУН мусить діяти на засадах військової організації, і тому було неможливо і недоцільно впроваджувати засаду виборності на всіх щаблях, хоч і в тих обставинах знесено принцип провідництва в Центральному Проводі і заступлено його принципом колегіального керівництва. Задержуючи Організацію на засадах військової побудови, в Організації Українських Націоналістів в Україні широко плекається дух демократії і членство виховується в свідомості, що такий стан є впливом тільки обставин.

Зате в Закордонних Частинах ОУН, які діють у вільних умовах західного світу, можна було давно впровадити повну демократизацію, але не зроблено цього тільки через брак розуміння для демократії серед тих людей, які від 9-ох років по-диктаторськи правили Організацією.

Щойно тепер, коли, згідно з дорученням Проводу ОУН в Україні, керівництво Закордонними Частинами перебрала Колегія Уповноважених, вдалося зробити те, що було актуальне вже давно.

Тепер, коли стоїмо на грані двох етапів у житті ЗЧ ОУН, треба зробити підсумки того, що було досі, і вказати на перспективи, які відкриваються перед нашою Організацією по ухваленні проєкту нового статуту.

Замість характеризувати дотеперішній режим в ЗЧ ОУН термінами, постаємося зілюструвати його на прикладах.

ЧИМ БУВ ПРОВІД ЗЧ ОУН ДОТЕПЕР?

Провід в Закордонних Частинах ОУН втримувався дотепер на верху

ревагою російських емігрантських неділців.

Аргументи, пояснення та оправдання, що ідеється, мовляв, тільки про працю в журналістичному фаху або про суто наукову роботу, доти не переконливі та не стійкі, поки концепцією АКВБ залишиться «непередрішення», тобто прагнення і плян втримати російську імперію, навіть в якійсь зреформованій формі.

*

Переговори з «Американським комітетом визволення від большевизму», які для української визвольної

тільки завдяки ним самим номінованому апаратові, а не завдяки свobodно виявленому довір'ю і підтримці широким мас членства.

Це відбувалося так: Голова Проводу ЗЧ сам за власною вподобою добирав собі членів Проводу Закордонних Частин. При тому не було в статуті визначеного їх числа. В цім відношенні він мав повну свободу рішення: міг покликати до Проводу двох людей і разом з ними керувати всією Організацією, а міг покликати і двадцять. Коли покликані люди йому персонально не подобалися або коли йому не відповідали їх погляди, тоді він міг виїти з становища у двоякий спосіб: або частину з них усунути з Проводу, або покликати до нього дальших кількох членів на те, щоб завжди мати забезпечену за собою більшість. Правда, на засіданнях вирішували всі справи більшістю голосів, але при абсолютних компетенціях Голови Проводу ЗЧ він завжди мав можливість ту більшість для себе зорганізувати. Його необмежені компетенції давали йому нагоду до постійних чисток в Проводі Організації, до елімінації людей, які інакше думали, ніж він, або які не відповідали йому з інших причин. Одним словом, при такій системі Провід ЗЧ у більшій або меншій мірі мусів перетворитися у звичайний інструмент в руках Голови Проводу Закордонних Частин.

Але на тому не кінець. Також весь організаційний апарат ЗЧ був в цілості залежний від нього, а згідно з ним іменований Проводу. Всі теренові провідники і члени теренових проводів були також іменовані ним. Він покликав на відповідальні становища тільки таких людей, які персонально і політично цілком його підтримували. Знов же іменовані ним теренові провідники іменовали провідників усіх підлеглих їм організаційних клітин. В той спосіб творився замкнений ланцюг персонально і політично відданих один одному людей, якого ніяк не можна було розірвати.

СТАНОВИЩЕ ОДИНИЦІ В ДАВНІЙ СИСТЕМІ ЗЧ ОУН

Опінія членства при такій системі не могла себе виявити. Те, що нуртувало між тисячами людей, всі їх по-

літики мали б дати позитивні наслідки, можливі тільки при двох передумовах, якщо

1) американська стратегія «психологічної війни» враховуватиме в свої пляни визвольну боротьбу українського народу за відновлення суверенності української держави та за демократичний устрій в цій державі;

2) «американський комітет визволення від большевизму» цілковито відмовиться від концепції «непередрішення» і визнасть за українським народом та за всіма поневоленими народами в СССР нічим необмежене право на національні держави.

літичні думки, всі спроби впливати на напрям політики Організації — не мали можливості проявити себе. Вони лише постільки могли бути узгляднені в діяльності Організації, **поскільки вони подобалися безпосередньому зверхникові даного члена** або поскільки він мав добру волю їх подати дальше. Коли в нього тієї доброї волі не було або коли з інших причин він того не хотів зробити, тоді такий націоналіст, член Організації, залишався з своїми поглядами сам з собою. Це, очевидно, знеохочувало його, відбиравало стимул до праці, вкорочувало ініціативу, забивало в ньому індивідуальність і природні бажання політично рости і розвиватися. Він, замість бути критичною, всесторонньо розвинутою особою, замість думати над кожною справою, чому воно так, а не інакше, замість застановлятися над проблемами, — тільки приймав накази і готові розв'язки. Ставав сліпим виконавцем доручень, не політичним діячем. Багато з таких сліпих виконавців і зокрема ті з них, які з природи не були обдаровані прикметами самостійних індивідуальностей, почувалися навіть добре в такій системі. Вона задовольняла їх духові потреби і політичні стремління.

Але в Закордонних Частинах переважав і нині **переважає інший тип людини**, і то в однаковій мірі серед інтелігентів, як і серед робітників. Ця інша людина має перевагу також у тій групі, яка ще нині залишилася коло С. Бандери. Це люди, які не вдовольняються поданими їм наказами і готовими політичними розв'язками. Вони хочуть самі на них впливати, хочуть дискутувати, обговорювати, одним словом, формувати політичну думку й опінію. Вони бажать у політичній Організації виявити свою політичну індивідуальність. Їм замало бути втисненими в рамки однієї малої організаційної клітини — звена (5 чи 10 людей), яка ділить їх від решти членства фальшивою конспірацією і не дає їм можливості бути в контакті з людською масою націоналістичних кадрів. Їх зокрема не вдовольняло те, що думка, яку вони висловлювали на сходах звена, іноді подавалася «організаційною дорогою» «догори», до Проводу, бо та думка по дорозі або десь губилася в актах посередніх клітин, або доходила туди в перекрученому вигляді, або врешті не розглядалася Проводом з належною увагою. Їм для їх діяльності, ініціативи, розмаху потрібно було відповідно широкого політичного форуму, якого організаційна система в ЗЧ ніколи не могла створити.

Коли «організаційний шлях», яким вони подавали свої думки, не вдовольняв їх, тоді вони природним порядком ділилися своїми поглядами з націоналістами не тільки своєї клітини, але також з членами інших клітин. Вони сходилися разом, обговорювали спільно інтереси їм питання, спільно нараджувалися, хоч не мали

ніякої можливості спільно діяти і спільно висувати вимоги. Бо кожні сходи членів різних клітин, які не були скликані офіційними чинниками, отже апаратом, уважалися за «бунт», за «чорну раду», за реbelieю, яку каралося дисциплінарними карами. В ЗЧ все мусіло відбуватися за дозволом або почерез апарат, встановлений диктаторськими повноваженнями Провідника ЗЧ.

ПОХОДЖЕННЯ ОПОЗИЦІЇ, КРИЗ І РОЗКОЛІВ В ЗЧ ОУН

Така система здушувала людей, викликала обурення, породжувала «недегальну» внутрішню опозицію. Така опозиція діяла в Організації довгими роками. Офіційні чинники толерували її лише постільки, що не виключали з рядів Організації, але старались не допускати до «апарату». А коли націоналіст, який уже був в апараті, пізнав хибність внутрішньої системи в ЗЧ і давав тому вислів публічно, — його старались якомога швидше позбавити і становища, і впливів.

Також всякі важливіші референтури при Проводі ЗЧ і при Теренах обсаджували опозиційно настроєними людьми тільки тоді, коли вони звідти не могли мати безпосереднього впливу на апарат і на членство. Коли ж візьмемо до уваги, що до опозиції звичайно належали люди з ініціативою, з цивільною відвагою, політично вироблені, то зрозуміємо, що поза засягом впливу на Організацію перебувала переважно націоналістична інтелігенція і політично вироблений актив.

Не беручи на себе ніякого ризику, можна поставити тезу, що при такій системі, як ми її тут описали, внутрішні опозиції, кризи і розколи в ЗЧ ОУН мусіли б повторюватися з циклічною закономірністю що кілька років. До них мусило б доходити завжди тоді, коли по якійсь одній кризі, підпис в Організації новий актив, який усвідомив би собі, що для освічених і інтелігентних людей в тій системі немає місця.

Можна передбачати, що до чергового розколу в організації, яку тепер веде Степан Бандера, прийде вже по кількох роках, коли в ній наростуть нові думаючі люди, коли вони приглянуться ближче до режиму і поставлять вимоги реформ. Коли їх вимоги будуть відхилені — так, як їх завжди відхилялося досі —, тоді мусить неминуче прийти до нового розколу. Коли ж до такого розвитку не дійде, то це буде знак, що в організації Степана Бандери політичних індивідуальностей нема.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЗЧ ОУН — ІНСТРУМЕНТ ОДНІЄЇ ЛЮДИНИ

Але лихо на тому не вичерпувалося. Біда була ще в тому, що від Голови Проводу ЗЧ цілком був узалежнений також найвищий законодавчий орган ЗЧ ОУН, була узалежнена Конференція Закордонних Частин.

Залежність та базувалася на тому, що в Конференції ЗЧ мали право брати участь члени Проводу, Головної Ради, провідники і члени теренових

проводів, відповідальні керівники референтур і персонально покликані Проводом члени Організації. Отже, як бачимо, Конференція складалася з апарату, з тих людей, які були іменовані Головою Проводу ЗЧ і які були від нього залежні. Всі Конференції мусіли перейти так, як собі цього бажав Провідник ЗЧ і як він їх запланував. Правда, він покликав на конференцію також кількох або навіть кільканадцять «опозиціонерів», їм дозволялося висловлювати свої думки, але далеко переважаюча більшість з правили завжди була режимова, бо режимовий був весь апарат. Проти такої системи боролася від ряду літ вся «внутрішня опозиція» в ЗЧ ОУН, засудив її також Провід ОУН в Україні. Але всі намагання змінити її зсередини розбивались об диктаторські повноваження однієї людини і об засліплення її послідовників. Ніяких реформ впровадити не можна було. Остання генеральна спроба довести до зламу авторитарного режиму відбулася на IV Конференції ЗЧ ОУН влітку 1953 р. Але й вона не дала успіху тому, що на Конференцію зібрані не виборні делегати від членства, а зійшлися функціонери режимового апарату.

РЕФОРМИ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ

Аж тоді, коли керівництво Закордонними Частинами перебрала Колегія Уповноважених, Політична Рада за несповна 2 місяці праці змогла ввести ті реформи, яких не можна було добитися впродовж років за попереднього режиму.

Політична Рада в своєму проекті статуту пропонує членству ЗЧ ОУН таку систему, в осередку уваги якої має стати Організація, як цілість, тобто кожний її член зокрема, а не режимний апарат і не інтерес і егоїзм однієї чи кількох осіб. Пропонується впровадити в устрій такі зміни, які не дозволяли б одній людині трактувати Організацію за свою приватну власність і в ім'я захисту особистих інтересів і вибуялих амбіцій доводити до того, щоб Організацію систематично що кілька років залишала найкраща частина членства. Щоб на такий лад перебудувати устрій ЗЧ ОУН, Політична Рада пропонує:

1. Всі організаційні клітини, а згідно їх керівництво побудувати на засадах виборності, а не номінації і покликання;
2. Найвищий орган ЗЧ ОУН, яким є Конференція Закордонних Частин ОУН, мусить складатися з виборних делегатів від усього членства, а не з представників режимового апарату;
3. Членство поодиноких країн повинно дістати право свobodно вирішувати в місцевих справах. Для цього треба створити Теренові Ради, як дорадчий орган для Теренових Екзекутив.
4. Теренові Екзекутиви мають бути вибрані на Теренових Конференціях, а не номіновані Проводом ЗЧ.
5. З Теренових Конференцій створити форум для вияву політичної думки

членства, щоб не загнати її в «підпілля» і в «недегальні опозиції».

6. Провід Закордонних Частин мусить бути вибраний на конференції ЗЧ, а не номінований однією особою. Кількість його особового складу має бути точно визначена статутом;
7. Діяльність всіх керівних органів має бути контрольована організаційними властями, цілком незалежними від Проводу ЗЧ.
8. Про законність в ЗЧ має дбати незалежний Суд;
9. Затримуючи засаду зберігання організаційних таємниць, скінчити з фальшивою конспірацією в вільних умовах західного світу і обмежити її лише до тих організаційних клітин, які ведуть безпосередню боротьбу з ворогом.

Зокрема залишити практику сходів тільки в звенах, а застосовувати методу широкого обговорювання проблем у більшому гурті людей, найкраще — всіх членів даної місцевини.

ЗА СИЛЬНУ ДЕМОКРАТІЮ

В зв'язку з поданим тут проектом реформ треба з усім притиском наголосити, що демократизація системи ЗЧ не може ніяк відбутися на дисциплінованості організаційних кадрів. Було б політичною катастрофою, якщо ЗЧ скотилися б до такого стану псевдоорганізованості, в якому, напр., перебувають еміграційні українські партії.

Мірилом оцінки українського націоналіста в новій організаційній системі мають бути його моральні і політичні вартості і дисциплінованість супроти організаційної влади. Люди, які морально відстають і для яких ідеї визвольної боротьби більше фрази, ніж глибоке пережиття і внутрішня потреба для них жити і посвячуватися, — не знайдуть місця в ЗЧ. Треба дуже вважати, щоб у нову систему не ввійшли люди, які хотіли б бачити в її демократизації шансу для слабих духів і меншовартісних характерів. Всіх подібних треба згорі попередити, що демократія — це не слабкість і не м'якотілість.

В новій системі буде і тверда дисципліна і послух, але не наказним, дуже часто без ніяких кваліфікацій провідникам, а керівникам вибраним і обдарованим довірям більшості. В зв'язку з цим зміниться також якість послуху: вона не буде сліпа, а буде свідомою, буде впливати з внутрішнього переконання і власного пережиття.

Завданням нової системи є також викоренити з організаційної практики протекціонізм, підлабузництво і догоджування певним особам на те, щоб залишитися в апараті. На те місце впроваджується принцип творчої конкуренції здібностей і характерів. Природним вислідом такої засади буде те, що на чолі організаційних клітин і всієї організації будуть стояти не ті люди, які того собі бажать, які прагнуть влади, а ті, які мають до того найбільше кваліфікації і яких бажає собі загаль.

Політична Рада проєктує перевести повну демократизацію внутрішнього устрою ЗЧ ОУН

Останніми місяцями в житті Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів відбуваються важливі зміни. Проходить широкий, історичний процес їх оздоровлення.

Політична Рада, йдучи назустріч загальному бажанню членства і дорученню Проводу ОУН в Україні з серпня 1953 р., виголовила проєкт статуту, який в радикальний спосіб зриває з дотеперішньою практикою авторитарного режиму в Закордонних Частинах і впроваджує їх на шлях повної демократизації. Проголошуючи тут повний текст проєкту, звертаємо увагу членства на зарядження Екзекутиви ЗЧ ОУН, яке стосується цього проєкту і яке надруковане на стор. 18.

Редакція

ПРОЄКТ

Статуту Організації Українських Націоналістів за кордоном (ОУНз)

Конференція ОУНз прийняла цей статут дня...
..... в тій свідомості, що:

- 1) ОУНз є складовою частиною Організації Українських Націоналістів;
- 2) Рішення Центральних Органів ОУН в Україні є зобов'язуючі для ОУНз;
- 3) В основу внутрішньої побудови Організації Українських Націоналістів є покладений Устрій ОУН, прийнятий на III Надзвичайному Великому Зборі в 1943 р;
- 4) Цей статут відповідає духові того Устрою, тенденціям демократизації внутрішнього життя ОУН, які виявилися на III Н. В. З. і пізніше; він є достосований до вільних умовин життя у державах Заходу;
- 5) Всі постанови, що їх не зафіксовано в цьому статуті, а які є складовою частиною Устрою ОУН, будуть автоматично стосуватися також в ОУНз;
- 6) ОУНз, по схваленні цього статуту Проводом всієї ОУН, буде творити окрему організаційну клітину в рамках всієї Організації, яка при нагоді найближчого Великого Збору повинна бути вбудована в Устрій ОУН.

Розділ I

Конференція ОУНз

1) Найвищою інституцією ОУНз є Конференція ОУНз.

2) Завдання Конференції є:

- а) ухвалювати статут ОУНз та напрямні діяльності, які не можуть бути суперечні з постановами останнього Великого Збору ОУН,
 - б) розглядати і приймати звіт з діяльності Політичної Ради, Екзекутиви, Головного Суду та Організаційної Контролі ОУНз,
 - в) вибирати Політичну Раду, Екзекутиву, Головний Суд і Організаційну Контролю ОУНз,
 - г) схвалювати бюджет,
 - г) розглядати відклики і пропозиції поодиноких членів або клітин ОУНз, спрямовані до Конференції, згідно з постановами статуту,
 - д) схвалювати пропозиції на Великий Збір ОУН.
- 3) Звичайну Конференцію ОУНз скликає Політична Рада ОУНз один раз на два роки; Надзви-

чайну Конференцію ОУНз скликає в разі потреби: Політична Рада з власної ініціативи, на домагання $\frac{1}{2}$ Теренових Екзекутив або Організаційної Контролі.

4) В Конференції ОУНз беруть участь:

- а) вибрані делегати на Теренових Конференціях, кількість яких не може бути меншою від кількості учасників Конференції ОУНз, поданих під точками «б», «в», «г», «д», «е», «ж», «з», «и», «к», «л», «м», «н», «о», «п», «р», «с», «т», «у», «ф», «х», «ц», «ч», «ш», «щ», «ъ», «ы», «ь», «э», «ю», «я», «а», «б», «в», «г», «д», «е», «ж», «з», «и», «к», «л», «м», «н», «о», «п», «р», «с», «т», «у», «ф», «х», «ц», «ч», «ш», «щ», «ъ», «ы», «ь», «э», «ю», «я».
 - т. 4. цього ж розділу, і не більшою, як у відношенні 2 : 1. Відповідно до такого відношення Комісія для підготовки Конференції устійнює ключ пропорційної виборчої системи для поодиноких теренів;
 - б) Теренові Екзекутиви, але не більше 5-ти осіб від одного терену;
 - в) Екзекутива ОУНз, члени якої не голосують в справі уділення їм абсолюторії;
 - г) члени Політичної Ради ОУНз, але також без права голосування в справі уділення їм абсолюторії;
 - г) члени Організаційної Контролі;
 - д) члени Суду.
- 5) В особливих випадках Політична Рада рішенням $\frac{2}{3}$ голосів має право покликати до участі в Конференції з правом дорадчого голосу визначних і конче потрібних для Конференції членів ОУН, які не підходять під жадну точку параграфу 4 цього ж розділу.
- 6) Право участі в Конференції з дорадчим голосом мають також ті члени Екзекутиви ОУНз, Політичної Ради ОУНз і Теренових Екзекутив, які в час між останніми Конференціями ОУНз перестали виконувати свої функції — за виїмком тих, які були позбавлені цих своїх функцій рішенням Головного Суду ОУНз.
- 7) Порядок і програма нарад Конференції мають бути подані до відома теренам найменше 2 місяці наперед, щоб їх могли розглянути Теренові Конференції і винести свої побажання.
- 8) Всі ухвали Конференції приймаються звичайною більшістю голосів, а зміна статуту ОУНз вимагає $\frac{2}{3}$ голосів. Таємне голосування заряджується тоді, коли того вимагає бодай один член Конференції з правом голосу.
- 9) Конференцію проводить Президія, до якої не можуть входити ні члени уступаючої Екзекутиви, ні члени Політичної Ради ОУНз.

10) Конференція є правосильна при кожній кількості приявних делегатів, коли вона була скликана за приписами статуту і правильників.

11) Делегати на Конференцію не можуть передавати своїх мандатів іншим, а в разі перешкод щодо участі в Конференції з'ясовують своє становище до поодиноких точок програми на письмі, яке розглядається як їх опінія.

12) Підготову Конференції ЗЧОУН проводить Комісія, складена з однакової кількості членів, виділених Екзекутивою ОУНЗ і Політичною Радою. Комісією керує один з членів Політичної Ради, що є визначений в склад Комісії і нею вибраний.

Розділ II

Політична Рада ОУНЗ

1) Політичну Раду ОУНЗ вибирає Конференція ОУНЗ на два роки в складі 15 осіб. До Політичної Ради ОУНЗ входять в переважному числі члени ОУН з того самого континенту, на якому працює Екзекутива ОУНЗ. Членами Політичної Ради не можуть бути члени Головного Суду і Організаційної Контролі ОУНЗ.

2) Політична Рада виконує обов'язки Конференції ОУНЗ між двома Конференціями, за виїмком зміни статуту. В час революції і війни вона може приймати рішення, які виходять поза компетенції, визначені їй цим статутом.

3) Політична Рада вирішує всі найважливіші питання внутрішньої та зовнішньої політики і внутрішнього життя самої ОУНЗ і передає їх до виконання Екзекутиві ОУНЗ.

4) Зокрема Політична Рада:

- а) на початку каденції Екзекутиви ОУНЗ розглядає і затверджує плани праці її членів-референтів,
- б) розглядає і вирішує відклики поодиноких референтів від рішень Екзекутиви ОУНЗ в питаннях інтерпретації і застосування постанов Політичної Ради,
- в) На пропозицію Екзекутиви затверджує кооптацію нових членів Екзекутиви на місце вибулих,
- г) на пропозицію Екзекутиви затверджує внутрішні заміни ресортами між поодинокими референтами в Екзекутиві ОУНЗ.
- г) Політична Рада ОУНЗ вибирає з-поміж себе Президію в складі голови, його заступника і секретаря. Перше засідання Політичної Ради скликає її найстарший віком член. Внутрішній устрій Політичної Ради регулює окремий правильник, який затверджує Конференція ОУНЗ.

5) Президія Політичної Ради репрезентує ОУН всередині і назовні.

6) Політична Рада не веде окремої каси, а її витрати, на її доручення підписані головою і секретарем, покриває фінансова референтура Екзекутиви ОУНЗ.

Розділ III

Екзекутива ОУНЗ

1) Екзекутива ОУНЗ є виконавчим органом ОУНЗ.

2) Екзекутиву вибирає Конференція ОУНЗ на два роки в такому складі: а) голова Екзекутиви, б) секретар Екзекутиви, в) референт зовнішньо-

політичних справ, г) референт внутрішньої політики, ґ) референт фінансового відділу, д) референт організаційного відділу, е) референт відділу зв'язків з Краєм, є) референт військових справ, ж) референт відділу інформації. В разі потреби можуть бути створені нові відділи діяльності, а діючі відділи можуть бути Екзекутивою скасовані, але в обох випадках за згодою Політичної Ради ОУНЗ. Керівники скасованих відділів залишаються членами Екзекутиви. Комуляція функцій допускається, але один член Екзекутиви не може виконувати більше як 2-х функцій.

3) Екзекутива за свою діяльність несе збірну відповідальність.

4) Голова Екзекутиви координує працю всіх референтів Екзекутиви.

5) На випадок потреби, Екзекутива вибирає з-поміж себе заступника Екзекутиви і дає на затвердження Політичній Раді.

6) На початку своєї каденції Екзекутива виставляє план своєї праці і дає його на затвердження Політичній Раді.

7) В рамках прийнятого плану, референти Екзекутиви діють автономно і розгортають найширшу ініціативу.

8) На спільне вирішення Екзекутиви референти дають тільки засадничі справи своєї референтури або такі, обговорення яких вимагають інші члени Екзекутиви.

9) Референт, який в засадничих справах не погоджується з рішенням Екзекутиви ОУНЗ в питаннях, які стосуються його відділу, може податися до димісії.

10) Внутрішній устрій Екзекутиви регулює окремий правильник, який вона сама ухвалює, а затверджує Політична Рада.

11) Референти відділів зв'язку з Краєм і військових справ діють на основі правильників, побудованих на засадах конспірації і військової дисципліни.

Розділ IV

Головний Суд ОУНЗ

1) Головний Суд ОУНЗ в складі 3-ох осіб та двох запасних членів (заступників), вибирає Конференція; між ними щонайменше двоє повинні бути правниками. На чолі Суду стоїть голова, який обов'язково мусить бути правником.

Суд виносить свої рішення в повному комплеті.

2) Суд має такі завдання:

- а) інтерпретує статут і правильники ОУНЗ і вирішує всі спори, які на цьому тлі постануть в ОУНЗ,
- б) розглядає такі вчинки, які гостро суперечать цілям і засадам ОУН,
- в) розглядає випадки неморального поступування членів, які дискредитують морально ОУН або приносять їй матеріальні шкоди.

3) Суд може виконувати свої завдання безпосередньо або за допомогою ним покликаних Теренових Судів, або — в менше важливих справах — при допомозі Дисциплінарних Комісій, які діють на основі окремого правильника, випрацьованого Головним Судом, а затвердженим Конференцією.

4) Відклики від рішень Дисциплінарних Комісій полагоджує Головний Суд, згл. Тереновий Суд.

5) Від рішень Головного Суду можна відкликати до Конференції ОУНЗ, яка полагоджує їх при помочі ад гок покликаних Комісій.

6) В наглих випадках, коли стверджено, що член допустився вчинку, який:

а) дискредитує морально ОУН або приносить їй матеріальні поважні шкоди,

б) діє свідомо на шкоду ОУН і української справи, — Екзекутиві ОУНЗ і Тереновим Екзекутивам прислуговує право завішувати члена в членських правах і віддавати справу до розгляду Головного Суду.

Розділ V

Організаційна Контроля

1) Організаційну Контролю вибирає Конференція ОУНЗ у складі 3-ох осіб: голови, його заступника, секретаря та двох запасних членів. Запасні члени входять в дію тоді, коли хтось з 3-ох членів Організаційної Контролі вибув або не може виконувати своїх обов'язків.

2) Організаційна Контроля переводить фінансово-господарську перевірку фінансового реферату, а згл. всієї Екзекутиви ОУНЗ та адміністративного діловодства всіх інших відділів Екзекутиви і Політичної Ради щонайменше раз в рік. Висліди своєї перевірки. у письмовій формі, подає до відомої Політичній Раді, Екзекутиві і Конференції ОУНЗ.

3.) Організаційна Контроля дає свою opiniю Конференції ОУНЗ про прелімінари бюджетів.

4) У висліді перевірки Організаційна Контроля може поставити умови до внесення до Політичної Ради звільнити від обов'язків фінансового референта або співробітників його реферету. В справі внесення остаточно рішає Політична Рада.

5) На Конференції ОУНЗ Організаційна Контроля ставить внесення на уділення абсолюторії для Політичної Ради і Екзекутиви.

Розділ VI

Терени

1) Діяльністю ОУНЗ на терені окремих країн керують Теренові Екзекутиви, які повинні мати такий самий діловий і особовий склад, як і Екзекутива ОУНЗ. Де неможливо створити Теренової Екзекутиви в повному складі, там можна застосувати практику комуляції функцій.

2) Теренову Екзекутиву вибирає Теренова Конференція, а затверджує Екзекутива ОУНЗ.

3) Теренова Екзекутива вирішує справи колегіально і діє на тих самих засадах, що Екзекутива ОУНЗ, тільки пристосовуючи їх до свого терену.

4) Теренова Екзекутива підпорядковується всім рішенням і дорученням Екзекутиви ОУНЗ, які не є суперечні з статутом ОУНЗ та постановами Конференції ОУНЗ і Великого Збору ОУН і не йдуть в розріз з постановами Політичної Ради.

5) На тих теренах, де є достатня кількість членів, Теренові Конференції покликають до життя шляхом вибору Теренові Ради, як дорадчий орган Теренової Екзекутиви, у складі 3—15 осіб.

6) Теренові Конференції скликає Теренова Екзекутива, а в виїмкових випадках, на пропозицію Теренової Ради — Екзекутива ОУНЗ.

7) Участь у Теренових Конференціях прислуговує:

а) керівникам самостійних територіальних організаційних клітин але не більше, як двом членам Екзекутиви цих же клітин (кущів, станиць, звен);

б) вибраним делегатам від звен, при чому їх число не може бути менше від числа тих делегатів на Теренову Конференцію, які є подані під точкою «а» цього ж розділу. Спосіб вибору делегатів регулює правильник, складений Тереновою Екзекутивою і затверджений Політичною Радою ОУНЗ.

8) Завдання Теренової Конференції є:

а) ухвалювати напрямні діяльності Теренової Екзекутиви, які не можуть противитися напрямним вищим організаційним органам;

б) розглядати і приймати звіти Теренової Екзекутиви і Теренової Ради;

в) вибирати Теренову Екзекутиву і Теренову Раду;

г) вибирати делегатів на Конференцію ОУНЗ;

г) ухвалювати побажання для Конференції ОУНЗ.

9) Рішати, чи керівники нижчих від Терену клітин мають бути вибрані чи номіновані.

10) Рішення Теренової Конференції приймаються звичайною більшістю голосів; тільки делегати на Конференцію ОУНЗ обираються пропорційним таємним голосуванням. В інших спосібних таємне голосування відбувається на бажання бодай одного члена Конференції.

Розділ VII

Нижчі від Терену організаційні клітини

1) Нижчими від Терену організаційними клітинами є:

а) кущі (кілька станиць),

б) станиці (кілька звен),

в) звена (кілька членів).

2) Про внутрішню побудову цих клітин рішає внутрішній правильник, складений Екзекутивою ОУНЗ і який затверджує Політична Рада.

Розділ VIII

Членство

1) Членом Організації Українських Націоналістів може бути кожний українець (-ка) по відбутті вимаганої проби, що скінчив (-ла), 21 рік життя, який (-яка), як кандидат (-ка), протягом визначеного для даної місцевости часу виявив (-ла) вимагані прикмети характеру, визнає ідейно-програмові та тактичні засади Організації і готовий (-ва) боротися за Українську Соборну Державу; в окремих випадках в члени ОУН може бути прийнятий кандидат (-ка), нижчий (-ча) від 21 року життя.

2) Новоприйнятий член ОУН складає присягу. В члени Організації приймають Теренові Проводи або, за уповноваженням Теренових Проводів, Проводи підлеглих їм, територіально-самостійних клітин.

Напрявні для діяльності членів ЗЧ ОУН

Кожний український націоналіст за кордоном свідомий великої відповідальності, яку взяла на себе Колегія Уповноважених, коли вона прийняла до виконання доручення Проводу ОУН в Україні «реорганізувати ЗЧ ОУН згідно з позиціями ОУН в Україні».

Націоналістичні кадри знають, що в зв'язку з цим дорученням і форми організованості, і зміст праці в багатьох випадках мусять підпасти радикальним змінам. У зв'язку з цим постала пекуча потреба широко інформувати українських націоналістів про нові шляхи, якими буде йти наша Організація в ближчому часі. Політична Рада і Екзекутива будуть крок за кроком переводити потрібні реформи і будуть подавати їх до відома і до обговорення всім членам. Однак всього відразу не можна зробити. Щоб все таки дати бодай коротку відповідь на всі найпекучіші проблеми, перед якими стоїть кожний націоналіст кожного дня, Політична Рада подає нижче «Напрявні», які повинні бути орієнтиром для членства на найближчий час.

РЕДАКЦІЯ

Вступні ствердження:

1. ЗЧ ОУН, як складова частина всієї ОУН, стоять на програмових позиціях ОУН в Україні, в основу яких лягли рішення I, II і III Конференцій ОУН, а зокрема зобов'язуючі в цілості постанови III НВ Збору ОУН з серпня 1943 р., доповнені і уточнені Конференцією ОУН на УЗ в червні 1950 року, і інші декларації та ствердження Проводу ОУН в Україні після другої світової війни.

2. Заступаємо думку, що український націоналізм не повинен спинятися на здобутому, але далі розбудовувати свою програму і ідейно-світоглядові позиції.

3. У світоглядівній площині не зв'язуємо себе з жодною філософічною системою. Відкидаємо зокрема комунізм, марксизм і похідний від нього, т. зв. націонал-комунізм, а також спотворені та викривлені «націоналістичні» системи, що в свою основу клали і кладуть принципи тоталітаризму і автократії.

4. Нашою вихідною є ідея нації і державна самостійність України. Тому незмінним постулатом нашої ідейно-політичної концепції завжди була революційна боротьба за здобуття і закріплення української державності, а в основу її кладемо орієнтацію на власні сили українського народу.

5. Будемо змагати до того, щоб ЗЧ ОУН стали найактивнішою політичною організацією за кордоном і щоб вони найтісніше співдіяли з ОУН на Українських Землях та допомагали їй у визвольній боротьбі.

6. В основу організаційного правопорядку ЗЧ ОУН кладемо здоровий розподіл законодавчої і виконавчої влади. Відкидаємо культ вождиства і заміняємо його на систему колегіального керівництва і колегіальної відповідальності, спираючись на засади здорової демократії на всіх щаблях організаційної побудови ЗЧ.

7. Засяг своєї діяльності визначаємо згідно з становищем Проводу ОУН на УЗ з 1950 р., у висліді чого до ЗЧ належить

- а) розбудова організації за кордоном,
- б) посилення ідейно-вишкільна робота серед кадрів,
- в) масова політична і організаційна робота серед загалу української еміграції,
- г) посилення праця над ідейно-програмовим змістом українського націоналістичного руху,
- г) інформація про боротьбу на рідних землях,
- д) повна і тісна співпраця з ЗП УГВР в усіх його акціях і найширша підтримка цих акцій.

8. Стоячи на позиціях демократії, визнаємо диференціацію українського політичного життя за явище природне і нормальне. Вважаємо за свій обов'язок докласти всіх зусиль для консолідації, а щонайменше для узгодження спільних зовнішньо-політичних акцій всіх українських самостійницьких сил на платформі єдиного українського понадеміграційного і понадпартійного чинника, яким є УГВР, а згідно ЗП УГВР.

I. Розбудова організаційної сітки

Для належного розгорнення праці ЗЧ ОУН мусять розбудувати організаційну сітку, по можливості на всіх теренах поселення української еміграції, керуючись зокрема такими напрямками:

1. Особливу увагу звернути на те, щоб до Організації приймали тільки високоякісних людей під огляд моральним.

2. Охопити організаційно весь ідейний, вартісний елемент усіх прошарків української еміграції. Охопити організаційною сіткою також людей, які досі не були членами ЗЧ.

3. Твердо зберігати соборницький характер наших кадрів, всіма засобами поборюючи прояви партикуляризму і провінціалізму.

4. Особливу увагу присвятити молоді.

5. Зактивізувати або реактивізувати ту частину колишнього членства, яка лише в силу неправильної політики інтернаціонального Проводу ЗЧ ОУН стала пасивною і перебувала поза рамками організації.

6. Зберігати організаційну дисципліну, як один із проявів членської моралі.

7. Додержуватись надалі засад здорової конспірації там, де це потрібно, покінчити однак з недоцільною і шкідливою псевдоконспірацією.

Зокрема:

а) псевда є призначені не для публічного і щоденного вжитку, а лише для особливих справ, акцій та відділів;

б) необхідно зберігати організаційно-внутрішню таємницю і не допускати до безпотрібного розголошення по своїй суті хоч і нетаємних, а проте не призначених для ширшого оприлюднення справ.

в) не полегшувати через свою поведінку ворожій агентурі вивчення нашого середовища.

II. Побудова організаційної сітки

1. Вертикальна і горизонтальна побудова організаційної сітки залишається засадничою такою, якою була дотепер: Закордонні Частини, Терени, Купці, Станиці, Звена. Зміни схеми належать до компетенції Конференції ЗЧ ОУН.

2. Структура ЗЧ мусить забезпечити не лише апаратну діяльність і справність усієї сітки, але передовсім забезпечити духовий, політичний і інтелектуальний ріст і розвиток наших кадрів.

Тому, як уже вище згадано, на всіх щаблях організаційної сітки зобов'язують принципи демократії:

- а) виборність керівних органів організаційних клітин;
- б) колегіальне вирішування і колегіальна відповідальність (колегіальне керівництво) всіх керівних

органів в поодиноких складових частинах організації;

- в) активне включення всього членства у формування нашої політики через відповідні до потреб часті наради і конференції терену та кушів, запити членства і подібні до цього середники. Постанови і рішення таких нарад та конференцій і висліди запитів, анкет тощо, мусять бути брані до уваги відповідними організаційними чинниками.

3. В окремих ділянках і обставинах додержуватись адміністративно-військової системи керівництва і дії, які визначені в статуті і правильниках ЗЧ.

4. Цілість діяльності ЗЧ правно регулюється статутом ЗЧ і відповідними правильниками, в основу яких покладено вище згадані принципи здорової, сильної демократії.

5. В теренах, де розбудова сітки ЗЧ у її властивому вигляді неможлива або недоцільна, — допускаються інші організаційні форми; в них мусять зобов'язувати наші ідейно-програмові позиції.

III. Ідейно-виховна та політично-вишкільна робота серед кадрів

1. Основним і постійним завданням ЗЧ вважаємо стимулювання ідейно-політичного і інтелектуального росту і розвитку членства, щоб скріпити процес вирощування націоналістичних кадрів — повновартісних, політично вироблених, свідомо думаючих, активних і відповідальних борців революції, а не безвільних, на наказ думаючих, безкритичних, звихнених комплексом фальшивої вищечі меншовартості апаратчиків.

2. Передумовою цього є посилені і систематична ідейно-виховна, інтелектуальна і політично-вишкільна праця над кадрами і активне включення їх не лише на відтинку внутрішньо-організаційнім але також — відповідно до можливостей і спроможностей кожного — на громадському, зовнішньо-політичному, науковому, культурно-освітньому і інших секторах українського життя.

3. В зв'язку з цим особливий натиск треба класти на:

- а) самоосвіту кожного члена і його самовишколення,
- б) заангажування інтелектуально сильніших для вишколення інтелектуально слабших,
- в) моральне і матеріальне сприяння в студіях і закінченні їх,
- г) вирощування спеціалізованих кадрів під кутом потреб нашого державного будівництва,
- г) політичне, громадське, наукове заангажування і активність на публічному форумі.

4. Обов'язковим змістом політично-вишкільної праці для кожного члена є:

- а) вивчення ідейно-світоглядових і програмових заasad нашого руху,
 - б) пізнання сучасного становища на УЗ і студія поодиноких ділянок та процесів підсоветського життя в цілому,
 - в) вивчення матеріалів, оголошених в офіціозі ЗЧ «Документи і Проблеми».
5. В разі потреби організувати вишколи і курси.

IV. Розбудова фінансової бази

1. З метою забезпечити фінанси, потрібні для справного ведення нашої праці, слід якнайскоріше зайнятись зорганізуванням відповідних джерел:

- а) робувати старі і евентуально заложити нові організаційні підприємства,

- б) засоби пропаганди (пресу і видавництва) використати для здобуття фінансових засобів,
- в) переводити збірки і збирати пожертви.

2. Прямувати до того, щоб велика кількість наших членів була не лише забезпечена працею, але й стала настільки фінансово незалежною, щоб у своїй політичній діяльності була матеріально незалежною.

V. Опрацювання концепційно-програмових матеріалів нашого руху і майбутнього державного будівництва

Розроблення і опрацювання ідейно-програмового змісту українського націоналізму та поодиноких проблем майбутнього державного будівництва являють собою одно з найповажніших завдань ЗЧ. Враховуючи сприятливі умовини для наукової і взагалі інтелектуальної праці на еміграції, належить негайно подбати, щоб весь підготований до цього елемент ЗЧ був заангажований до посиленої роботи на даному відтинку.

VI. Масова політична і організаційна робота серед загалу української еміграції

На внутрішньо-українському відтинку ЗЧ ставлять собі завдання провадити масову політичну, пропагандивно-освітню і організаційну роботу з метою:

1. Активно включити найширші кола української еміграції в річище нашої визвольної боротьби за кордоном.

2. Якнайобширніше ознайомити еміграцію з визвольною боротьбою на Батьківщині та з концепційно-програмовими позиціями цієї боротьби.

3. Вдєржати духовий і політичний зв'язок з К. м і не допустити до зовнішньої націоналізації українців на чужині.

4. Не допустити до дальшого зрізничування української еміграції на тлі її різного територіального походження і обороняти соборницький принцип.

5. Суспільно-громадські організації, побудовані на непартійній базі, спрямовувати на властиві їм завдання, щоб вони могли якнайкраще служити українській емігрантській спільноті і всій визвольній роботі за кордоном. Не допустити до опартійщення поодиноких громадських установ, бо в цей спосіб вони перетворюються з шкодою для всієї суспільності на партійні прибудівки.

6. Гостро поборювати тенденції і акції, що мають на меті шляхом інсинуацій, очорнювань, перекручувань фактів тощо у відношенні до руху на Рідних Землях і його провідних ланок — довести до відчуження еміграції від Батьківщини.

VII. Співпраця ЗЧ з ЗП УГВР

1. Відношення між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР є визначені згідно з становищем Краю в 1950 р., з повновластями для ЗП УГВР з літа 1953 р. і з уточненням співпраці ЗЧ і ЗП, яке буде в найближчому часі прийняте Політичною Радою.

2. На внутрішньо-українським, як і зовнішньо-політичним відтинку, ЗЧ вважають своїм обов'язком дати повну підтримку ЗП УГВР в усіх його акціях.

3. Одним з негайних завдань ЗЧ ОУН в цій ділянці є:

- а) посилені акція в напрямі об'єднання українських самостійницьких сил на еміграції для визвольної боротьби на базі УГВР,
- б) допомога в розгортанні нашої зовнішньо-політичної роботи,
- в) поборювання пропаганди і акцій, які мають за мету дискредитувати ЗП УГВР.

Доручення і інструкції Екзекутиви ЗЧ ОУН

I.

1. Нав'язуючи до постанов III НВ Збору і виконуючи доручення Проводу ОУН на Українських Землях з серпня 1953 р., Статутарна Комісія Політичної Ради опрацювала проект нового статуту ЗЧ ОУН, який опубліковано на сторінках 13, 14, 15 Бюлетеня.

2. Зобов'язуючий новий статут ЗЧ ОУН буде прийнятий найближчою Конференцією ЗЧ ОУН. До цього часу завданням Статутарної Комісії є підготування і опрацювання його проекту.

3. Згідно з тенденцією включити все членство у формування організаційної політики, Екзекутива ЗЧ ОУН подає до відома вище наведений проект статуту, як один з перших, при чому доручає Тереновим Проводам:

а) ознайомити всіх членів з текстом цього проекту статуту; звернути увагу зокрема на пропонувану зміну назви ЗЧ ОУН на ОУН за кордоном — ОУН(З);

б) перевести обговорення цього проекту в звенах а також, відповідно до потреб, у вищих організаційних клітинах. Обов'язком кожного члена є зайняти своє становище до нього, внести поправки, зміни та заваги і — евентуально — нові проекти;

в) предкласти Екзекутиві ЗЧ ОУН в якнайскорішому часі всі нові проекти, доповнення, сугестії і заваги поодиноких членів і організаційних клітин, які негайно будуть передані до Статутарної Комісії Політичної Ради для дальшого розгляду і обговорення.

II

1. Політична Рада ЗЧ ОУН опрацювала «Становище ЗЧ ОУН до УНРади», яке як офіційний документ публікується в Бюлетеню.

2. Е. ЗЧ ОУН доручає Тереновим Проводам перевести обговорення цього становища у звенах та відповідно до потреб також і інших організаційних клітинах.

Націоналісти!

В критичних хвилинах місяців лютого й березня 1954 року Ви доказали своєю поставою, що Ваша пошана до Проводу ОУН в Україні і до тих друзів, які стоять у першій лінії бойового фронту, коріниться глибоко у Ваших серцях і душах: Ви виявили здисциплінованість супроти найвищих організаційних властей і супроти постанов конференції Закордонних Частин ОУН, в яких передбачалось, що кожне рішення Проводу ОУН в Україні буде респектоване.

Від того часу, як Ви прийняли своє політично зріле й чесне рішення, Ви стали предметом тривалих атак. Усіх нас разом змішує з болотом брудна, низька сплетня; комусь хочеться сплямити нашу честь і підірвати до нас довір'я.

Друзі, Націоналісти!

Очікуємо від Вас, що Ви збережете в обличчі тих усіх атак Вашу високу гідність як людини і як націоналіста. Очікуємо, що Ви своєю працею і своїм життям ще не раз докажете, які Ви недосяжні для тих, які хотіли б Вас очорнити, або стягнути на свій низький моральний позем.

Наше завдання — посиленою працею для добра цілої Організації Українських Націоналістів і над власним удосконаленням, служити справі нашої Батьківщини. І ми ці завдання виконаємо у співпраці з тими, які так блискуче виправдалися досі на всіх відтинках у першій бойовій лінії в Україні!

ЕКЗЕКУТИВА ЗЧ ОУН

ДОКУМЕНТИ І ПРОБЛЕМИ Dokumente und Probleme

Herausgeber: Auslandsverbände der Organisation der Ukrainischen Nationalisten, München, Dachauerstr. 9/II

Редарує: Колерія

Головний редактор: Роман Ільницький